

Handwritten signature or initials.

Taxa postala
póztáji in nuna
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Clnj. Str.

18. Telefon:
Hívóvonal 1
évre 630,
földre: B.
16. évre 12.
Hirdetések a
"ÚJ KELET"
banat: szócég
ja. Cikkeknek után
száraz megjelölés

ÚJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat si girant respon-
sibil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Frateritas
S.A.R.de Editura Registrat publico-
tionalor periodice No. 43. Dos. 83-
1933. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Vasárnap, október 16.
1928-5699. Tisi 21.
XXI. évfolyam, 232. szám.

KIRÁLYI SZAVAK:

A könyv

A könyv az életmotor, a nagy tette készítő, amely zsenge gyermekkortól a késői öregségig felbecsülhetetlen társa az embernek. Kezdve a kisgyermektől, aki átlapozza — és gyakran elszakítja — a lapokat és akit csak a figurák érdek-
kelnek, folytatva a serdülőn, akit magával ragad a költészet ritmusa, egészen az érett emberig, aki azért olvas, hogy megerősítse lelkét, a könyv felöleli az emberi élet egész menetét.

Az egyház

Az egyház az egyén lelki életének állandó irányítója kell legyen, de hogy ezt a szerepet betölthesse, szükséges az, hogy az oltár szolgálai megértésük és átfogják az ember életét, bajait és fájdalmait.

Öfelsége II. Károly király, a román nemzet szimbóluma és megtestesítője, 45 éves

Calinescu belügyminiszter a királyi közigazgatási intézet bankettjén, tartott nagyhatású beszédében joggal állapította meg, hogy Románia az utóbbi hetek nagy külpolitikai válságában nem tanúsíthatott volna oly világos, egységes és tiszteletet parancsoló magatartást, ha az ország külpolitikája nem támaszkodhatott volna oly szilárdan a belső nyugalomra és egységre. Azt is megállapította Calinescu, hogy soha még az ország nem örvendett így kivételes és osztatlan tekintélynek a külföldön, mint most.

A belügyminiszter mindezt a jelenlegi kormányzati rendszer érdeméül tudja be. A kormányzati rendszer élén pedig II. Károly király Öfelsége áll, akinek negyvenötödik születésnapját az alattvalói hűség, az őszinte, mélyszéges szeretet és ragaszkodás, a határtalan tisztelet imponálóan egységes magatartásában és érzéseiben ünnepli ma meg az egész ország lakossága.

Románia polgárai tudják, hogy mivel tartoznak uralkodójuknak. Azok, akik az utolsó esztendő megpróbáltatásait végigérték, azok tudják, hogy az ország belső rendjének és külső tekintélyének helyreállítása mögött Károly király Öfelsége bölcs előrelátása, páratlanul szívós munkakészsége és töretlen energiája áll. A korona nemcsak szimbolizálta, de meg is testesítette ezekben a válságos és az ország létére annyi veszedelmet rejtegető eseményekben a legfőbb hatalmat, amelynek képviselője történelmi küldetésben örökös az állam léte, egysége, lakosainak megelégedése és jobb jövője fölött.

Kivételes szerencse volt az ország számára, hogy a felső gondoskodás olyan koronás fővel áldotta meg, aki kezét állandóan az ország életének pulzusán tartotta és elhatározó döntésével akkor adott új irányt az események alakulásának, midőn a belső agtáció áttörni készült a törvényszabta korlátokat, hogy előntse áradatával az állam alapvető intézményeit és megsemmisítse azon történelmi erőket és eszméket, amelyek Románia fejlődését, irányát meghatározták és amelyek jövőbeni boldogulásának is zálogát képezték.

A negyvenöt esztendő uralkodó nyolc és fél éve áll Románia ügyeinek élén. Mindazon erőfeszítések, amelyek a modern Románia kialakulására, egy tisztultabb közérkölc képzésére, magasabb egészségügyi és művelődési színvonal el-

érésére történtek, erre a nyolc és félsztendőre, tehát Károly király uralkodásának rövid idejére esnek és az ő magas kezdeményezéséhez fűződnek.

E rövid idő mindenestre elegendő volt

megadott néhány ünnepélyes alkalommal hallgatni Öfelségét, feltétlenül az uralkodó kivételes szónoki készségének varázsa alá kerülnek. A királyi beszédek, amelyeknek kiragadott részleteit ké-

ahoz, hogy az ország közelről megismerje uralkodójának nemcsak kivételes vezetői kvalitásait, de sokszínű egyéniségének megannyi oldalát is. A „Királyi szavak“ néven ismert idézetek, melyek időről-időre a lapok élén megjelennek, ha töredékeiben is, de szemléltető módon mutatják be Károly királyt, a gondolkodót, az élet jelenségeinek oly világos szemű és mélyszégesen bölcs megfigyelőjét, aki a hivatásos író megsemmisítő klasszikus tömörséggel és megfogalmazással érzékeltet egy gondolatot, egy fogalmat, vagy jellemez egy helyzetet. Azok, akiknek

pezik a „Király szavak“, teljesen mentesek minden sablonszerűségtől, amelytől tökéletes formakészsége és szépezzéke megóvja az uralkodót. Ezek a beszédek, amelyeket sohasem papírlapról olvas fel, hanem rögtönözve „ex abrupto“ mond el az uralkodó, annál csillogóbban tükrözik vissza az ország uralkodójának mélyszéges kulturáját, haladott gondolkodását, nemes idealizmusát minden szépért, jóért és igazért való őszinte lelkesedésért.

Mindazok, akiknek megadott Károly királlyal együtt dolgozni, annak a meggyőződésnek a lenyűgöző hatása alá ke-

rültek, hogy az ország uralkodója a gondolat és a szó mestere, nemcsak származásának elhivatottsága és koronás fői lelkiismeretessége, de sajátos egyéni kvalitásai és rátermettsége folytán is az ország politikai sorsának igaz, sőt szenvedélyes odaadással telt irányítója. Ha egyrészt a hadsereg azt a legfőbb parancsnokot látja benne, aki modern szervezettel, felszereléssel, látta el kiegészítő tevékenységét és aviatikáját, ha az ország ifjúsága joggal hódol a legfőbb országőrnek, legfőbb eszményképének, akitől az ifjúság megszervezésének kezdeményezése származik, ha az ország sportolói joggal tisztelik benne legfőbb patronusukat, a fizikai nevelés, a testi egészség magas órét, ugy a kultúra, a gazdasági élet és főleg a mezőgazdaság terén bekövetkezett haladásért az ország civilizációjának terjesztéséért, az állami konszolidáció egyre irappansabb megnyilvánulásaiért nemzetiségre való tekintet nélkül, indokolt hálaival és végtelen tisztelettel pillant fel királyára az ország minden polgára.

Minden polgára, nemzetiségre való tekintet nélkül.

Mert a trónus magasságából Károly király szerető gondoskodása, igazságos és igazságtevő szelleme fogja át az állam többségi és kisebbségi polgárait egyaránt. A származás által megkülönböztetett, de érdekeiben, életsorsában egymásra utalt többségi és kisebbségi nemzetek fölött Károly király jelenti és képviseli a felsőbb egység és együvértóztatás magas és örök szimbólumát.

A külsőségeiben az uralkodói családót ért gyász miatt szerény, de annál bensőségesebb ünnepeben, amellyel az ország királyát körülvették, éppen ezért fenntartás nélküli odaadással osztozik az ország minden polgára.

A Király, mint Erdély utmutatója

Mint minden eszmének, az erdélyiek monarchizmusának is vannak fejlődési szakaszai, melyeket bizonyítékok világítanak meg.

A nagybirtokok kialakulásának idejében, mikor a Király egyik kezével latifundiumokat osztogatott, a másikkal pedig rendelkezett irt alá a jobbágyok gazdasági megszorítására, a monarchikus érzésnek nem volt semmiféle népi alapja, úgyhogy a történetírók nem is jegyezték föl, csak a nemesek osztályában.

Népiünk öntudatában a monarchia akkor kapott értelmet, amikor bekapcsolódott a földurai közti viszonyba, a földurai és a jobbágyok közötti viszonylatokba. Szociális síkon a Korona arra volt hivatott, hogy a tulajdonviszonyokat meghatározza, nemzeti síkon pedig, hogy megjelölje Erdély népei együttélésének rendszerét.

Aki figyelemmel kísérte a Horia forradalmának, majd az 1848. évi második román felkelésnek eszmei fegyverzetét, láthatta, mennyire szilárd az erdélyiek monarchikus meggyőződése s láthatta, amint csaknem példa nélkül, két népi forradalom a Császár-talizmánjával indult, hogy meggyőzze a századot. Abban az időben a Koronának döntőbírói volt a szerepe. Amint az erdélyi román nép sosem harcolt a monarchikus eszme ellen, még kevésbé kérte az előjogok rendezését, a Trón iránti hűsége a lelkiismeret természetes folyamatoként alakult ki s századokon át élt akkor is, mikor a Trón döntése nem az ő oldalán esett a latba.

A Korona jelentősége a társadalom erkölcsi és anyagi szükségével növekedik. A döntőbírói szerepkörből Erdély a történelmi küldetési Utmutató helyére állította Öfelségét, a Királyt. Ez a kívánság minden lélekben ott élt és bebizonyosodott a napon, mikor a februári A'kormány mellett az erdélyi nép olyan egyöntetűen megnyilatkozott.

Károly király érdekes nyilatkozata a trónörökös neveléséről

Egy francia újságnak nyilatkozott az uralkodó Mihály vajda szellemi és testi fejlődéséről

Az alábbi intervjút Jean Thoevenin, a híres francia újságíró csinálta Öfelségével.

— Sire, ma reggel találkoztam a vajdával, amint gépkocsiját vezette Bucuresti utcáin. Személyesen tapasztaltam azt a vonalmat, amelyet a nép iránta érez. Engedelmeivel arra kérem Felsőégedet, hogy beszéljen nekem róla.

Erzékeny pontot érintettem. Öfelsége felénkült.

— Mihály?

Amnyi szeretettel és annyi megatódással ejti ki a nevet, hogy szinte zavarban vagyok indiszkrét kérdésem miatt.

„Az utóbbi időben sokat nőtt és érettebbé vált. Itt az ideje, hogy közelebről kísérjem figyelemmel. Talpig embert és királyt akarok belőle nevelni. Neki szentelem minden szabad időmet, amennyit csak elfoglaltságom hagy, amely egyre nehezebbé válik és egyre jobban igénybe vesz.

Figyelek. Öfelsége kifejtéi gondolatait. A beszéd tárgya szenvedélyesen érdekli. Ugyanazon héttel beszél fiáról, az országról és népéről.

Egy miniatűr liceum

— Magam mellett akartam tartani, hogy napról napra figyelemmel kísérhessem fejlődését. Azért határoztam el, hogy nem küldöm külföldre. Ekkor támadt az a gondolat, hogy miniatűr liceumot teremtsék a számára, ahol vele egykoru fiukkal tanulhat együtt. Valóban, osztályának mindössze 12 tanulója van. Ugyanakkor azt is akartam, hogy a legkülönbözőbb társadalmi osztályok és a Romániában élő etnikai népcsoportok is képviselve legyenek.

— Ekképpen Mihály tanulmányait folytatva, szoros összeköttetésben lehet egy bizonyos társadalmi és nemzeti kíséret-félfélvel, amely mindennapi életének teendői között, figyelemmel kíséri Öfelsége fejlődését.

— Ugyanakkor azt akartam, hogy az osztályában ne legyen egyetlen tanuló sem hasonló a másikkal és hogy a születéséből fakadó előnyök ne jelentsenek számára semmilyen különleges kedvezményt, vagy privilegiumot. Ily módon az osztály első tanulója egy mechanikus fia. Így könnyen megtanulja, hogy érdemet csak személyes erőfeszítés révén lehet szerezni, amely semmiesetre sem függ az előnyösebb sorsától.

— Lássuk, milyen a kapcsolat a trónörökös és kis pártásai között. Vajon ezek nincsenek zavarba amiatt, hogy környezetükben van, vajjon tanulási kedvüket nem csökkenti az a tudat, hogy ilyen előkelő származású tanuló van a környezetükben, akinek tisztelettel tartoznak? — kérdezte az újságíró.

— Szó sincs róla! Csak látná őket együtt. Nem tudja majd megkülönböztetni, melyik a trónörökös, melyik az alattvaló. Mihály szenvedélyesen lelkesedik a játékokért. Tegezi őket és ők is valamennyien tegezik. Olykor igen szórakoztató ez a viszony, mert megtörténik, hogy valamelyik társa a mondatot ünnepélyesen felsőéged megszólításával kezdi és aztán nem tudja, hogyan folytassa a megszokott tegezéssel... Persze azt kell mondani: „Alteta Voastre”, „Felsőégedet”, mert az Alteta ta, Felsőéged nem szerepel az udvari etiket kifejezései között, amelyeket egyébként nem én vezettem be.

— Ez a barátság nemcsak a liceumban él. A királyi palotában ebédelnek. És nincs nap, hogy Mihály ne hozza haza ebédre valamelyik barátját. Ritka élvezeteim közé tartozik, midőn nem kell hivatalosabb ceremóniákon résztvennem, hogy az asztalfőn üljek egy ilyen kis ebédnél, amely alkalommal tudomást szerzek az iskola összes pletykáiról. A barátoknak Mihályra gyakorolt befolyása igen szerencsésen érezheti hatását. Az ő révükön kontrollálhatom gyakran Mihály jellemét, hajlamait és indulatait is.

Verne Gyula könyvei

— A trónörökös jobban szereti az irodalmat, mint a tudományt?

— Eddig úgy látszott, hogy a matematika jobban érdekli. Ahogy nő azonban, kezd kedvet kapni az irodalomhoz. Egyébként én is segítkezem neki tölem telhetően. Igny ellenőrzöm olvasmányait. Mintingy nem tud jól franciául, lefordítottam románra Verne Gyula több könyvét. A legnagyobb érdeklődéssel olvasta el őket és ujjabbakat kért tőlem. Öszintén szólva azonban a leginkább a sport érdekli. Ha reá hallgatnék...

Kérem a királyt, hogy mondjon el mindent.

— Képzelve el, — mondja az uralkodó, — hogy egy délután Mihály elment a moziba, ahol egy Journalt vetítettek. Meglátta Muscolini fiát, aki tizenhetedik születésnapján pilóta-diplomát kapott. Lelkesen tért vissza és ezt mondta nekem:

— Nem akarom bevárni, amig betöltöm a tizenhetedik évemet. Ha megengeded, szabad lesz nekem repülőgépet vezetni, ha a tizenhatodik évemet betöltöm?

— És felsőéged meg fogja engedni?

— Majd meglátjuk. Mindent a maga idejében. Tény az, hogy kis autóját igen jól vezeti. És kitünő vadász válik belőle. Röviddel ezelőtt egy hajtásnál csak csodálkoztam, hogy Mihály annyi vadat ejtett el. Azt hittem, hogy talán a hajtók segítkezték neki ennek a hetakombának az összegyűjtésében. Ellenőriztem anélkül, hogy ezt észrevette volna és megállapítottam, hogy kitünő célzó lett. Egyébként is imádja a vadászatot, mint minden megnyilatkozást a szabad levegőn. Szereti idejét a katonák között tölteni, szeret lovagolni, katonai gyakorlatokat végezni és ellépni a dísz-század előtt.

Ezzel szemben egész sereg dolog ellen kellett harcolnom, amelyek kellemetlenül érintettek és amelyek ellen fel kellett lépnem. Így például észrevettem, hogy valóságos kényszeredettséggel fogta el, ha az uccáról hozzáintéztet üdvözléseket kellett fogadnia. Megér-

A tudomány bebizonyította, hogy egy pohár

FFRNFT. RRANCA

szél művel.

...nem inkább... kell tennie... variasságáról... ezek az üdvözlé... mélyének, hanem a... amelyet ő kép... javulásokat sikerült... A kényss... esetét en... ok... kat keresve egyébként rájöttem arra, hogy lelke mélyén borzad azoktól az „örömköltés... soiktól”, amelyekkel gyermekkorában fogadták, midőn a főváros utcáin járt. Az éljenzések zaja megrémítette és a tudat alatt anélkül, hogy számotvetett volna vele, megőrizte ezt a félelmet.

A király elhallgatott. Aztán így folytatta: — Egy trónörökös nevelése nem könnyű dolog. Nem szabad sem magam, sem az ő számára nevelni. Népeinek kell nevelni és a szerepre, amelyet be kell töltenie. Kevés határozottsággal és sok szívvel azt hiszem jó eredményeket lehet elérni.

— Engedje meg, Sire, hogy megállapítsam, hogy Mihály vajda élő tanúsága ennek.

— Amit az ember maga elé tűz, azt mindnél jobban el kell végeznie, — válaszolt az uralkodó és az ajtóig kísért.

Az álmodott és kívánt király

II. Károly király Öfelsége ma tölti be negyvenötödik életévét. Az egész ország híven a monarchia küldetéséről és a dinasztának a román nemzet fejlődésében vitt szerepéről vallott meggyőződéséhez, híven a trón és király iránti érzéseiben ma, mint mindig, hosszú életet és jó egészséget kíván Öfelsége II. Károly királynak.

Negyvenöt év. Az erő kora. Akár a mi népünk. Akár a mi országunk. A Mindenható bő kézzel nyújtotta számára összes adományait. Az Isten felruházta számunkra minden tulajdonsággal ahhoz, hogy jó király, nagy király legyen. És az is. Összehasonlíthatatlan kvalitásai folytán népünk nagy királya lett. Lelkének erejénél fogva a legnagyobb, a legtehetségesebb, a legdíszesebb. A román népnek az a szerencséje, hogy megkapta II. Károly királyban a megálmodott és kívánt királyt. A király kötelességei nagyok és felelőssége lelkiismeretével szemben hatalmas. Öfelsége II. Károly király ritka lelkiismeretességgel teljesíti küldetését, ritka szenvedéllyel és erejének kiméltése nélkül. Meleg szíve színtelenül a hazáért és a huszmillió románért van. Ime, mit mondott egy államférfiú II. Károly királyról:

„Mint az összes problémák mély ismerője, amivé kivételes, vele született képességei és szüntelen munka folytán vált, — Öfelsége II. Károly király semmit nem ir alá, anélkül, hogy elolvassná és semmit nem hagy jóvá anélkül, hogy megvitatná és megjavítaná.

A király végtelenül sokat tud az embereiről, körülményekről, az ország kül- és belpolitikai helyzetéről. Csodálatos emlékezőtehetsége is van. Visszaemlékezik dolgokra, amelyekről évekkel ezelőtt beszélt. Kezdemé-

nyezéseiben és utmutásaiban a tanácsadóival való vitáiban olyan ismereteket árul el, olyan véleményeket képvisel és olyan elintézkedéseket ad, amelyek csodálatra és felsőbbségének elismerésére készítettek.”

Ma, amidőn Öfelsége születésnapját ünnepli az egész román nép, mélyen köszöni neki mindazt a jót, amit országával tett, amelyet annyi hazafiassággal és ragyogással vezet.

Öfelsége II. Károly király 1893 október 3-án született, a régi naptár szerint a sinai Peleskastélyban. Bölc nagybátyja, I. Károly király a néphez intézett kiáltványában profétai szavakat mondott akkor országának:

„Egy Románia földjén született, a nemzet körében felnevelt herceg, aki egy napon uralkodni lesz hivatva, a legerőteljesebb kapcsolat az én dinasztiam és a drága ország között... Nem kétem, hogy családóm öröme az egész nemzet öröme lesz. Az újonnan született herceget rábízom szeretett népemre...”

A nép akkor csakugyan nagy örömeinek adott kifejezést, mintha csak ösztönösen megérezte volna, hogy milyen dicsőséges sorsot tartogat számára az ország egyesülése és Nagy-Romániának II. Károly király, az összes románok királya alatt való konszolidálódása. A nép már kiskorától kezdve szerette a herceget s belehelyezte az egyesülés nagy álmának minden reményét; szent hitében vele azonosította a nép magának az országnak jövőjét.

A királyi gyermek a Pelisor-kastély napfényes kertében nőtt fel. Első benyomásai a román erők fenyegetéséhez, a román népművészet vonalához fűződtek. Szüleinek és nagybátyjának minden gondja az volt, hogy

Kereskedelmi vállalat, Bucuresti, Strada Lipsani, magazinnal és személyzettel keres képviselőket KÉZMŰÁRU, SZÖVETEK, FEHÉRNEMŰ, KÖTÖTTÁRU, SÉLYMEK, DISZMŰÁRU részére. Készpénzlelegeket is nyújthat bizományi traktárakra. Ajánlatokat „Képviselők” jellege alatt az Agenția de Publicitate I. Solon, Bucuresti, Calea Victoriei 44 továbbít.

román nevelést adjanak a hercegnek. Gyermekkorától kezdve Károly herceg értelemes lelki vonzást érzett a román sajátosságok iránt. Román professzoroktól tanult és román barátok között élt. Zsenge gyermekkorától kezdve Károly herceg azonosította magát a román temperamentummal, a nemzettel és a román természettel. Öfelsége királlyá való proklamálása alkalmából ezt a szívből származó igazságot mondta ki:

„Közöttetek életem, az én lelki táplálékomban a ti lelki táplálékotok volt, fájdalomtök az én fájdalomaim és eszményeim az én népem eszményei.”

Ezek a szavak mélyeséges visszhangra találtak az összes román lelkekben.

1938. október 16.

Írta: ION MINULESCU

II. Károly király Öfelsége negyvenötödik születésnapjának ünnepe alkalmat ad arra, hogy felelevenísem életem legszebb ószi napját. Tizennégyévvvel ezelőtt a szomszéd lévő kis palotában Károly herceg Öfelsége, akkor az ország trónörököse, abban a nagy megtiszteltetésben részesített, hogy négyesemközött adhattam át neki egy verseskötetemet, amelynek első oldalára az udvari etiketet kihíva, voltam bátor a következő dedikációt írni:

„Az én mai olvasómnak, az én holnapi uralkodómnak.”

Engedtessek meg nekem tehát, hogy „az én mai uralkodómnak”, aki negyvenötödik évét tölti be, egész lelkemből kívánjam, hogy jövőre is őrizze meg ugyanazt a lendülettel és jókedéllyel telt fiataloságot, amellyel az én tizennégy év előtti fenséges „tegnapi olvasóm” tisztította meg lelkemet akkori kételyeim minden mohajától.

De az egykori trónörökös a román kultúra vajdájává is kellett, hogy váljék. Az egész néppel együtt bekapcsolódva e vajdai születésnapj ünnepbe, a román írók valamennyien a trón körül sorakoznak fel, megpecsételve ezzel a jövő sorsát, az ország vajdájá iránti hódolatteljes hűség-megnyilatkozásukkal.

Ion Minulescu.

TEL. 3183. P.O.B. 601.

HOTEL TALPIOTH

TEL-AVIV, 52, ACHADHAAM Str.

ELISMERTEN LEGJOBB SZÁLLODA
SZEPE ÁRNYÉKOS KERTBEN,
A VÁROS KÖZPONTJÁBAN

HIDEG-, MELEGVIZ. — KÜLÖN FÜRDŐSZOBÁK. KÖZPONTI FÜTÉS. ELSŐ-RANGU KONYHA. MAGYAR ÉS ROMÁN KISZOLGALÁS. — KEDVEZŐ ÁRAK.

STERN-féle ori. kóser vendéglő Oradeán

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 18. Országszerte elismert kitünő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Transzilvánia vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalmakra és bankettekire külön nagyterem.

ארטה. כשר

Az önrendelkezési elv és a zsidóság

Írta: dr. Lóvy Miklós

A közelmúltban sok szó esett az önrendelkezési elvről, népkisebbségi jogokról, nemzetiségi elvről, sok a zsidóságról, csak éppen a kettő összekapcsolásáról nem.

Ez alkalommal nem érdektelen feleleveníteni az 1916—20 évek európai eseményeit, amikor is az akkor nagymértékben tért nyert önrendelkezési elv és népjog eszméi a zsidósággal kapcsolatosan is érvényesülést nyerhettek.

Pedig ezen elvnek és jognak a zsidóságnál való alkalmazása korántsem volt oly egyszerű, mint a többi népnél, illetve nemzetiségnél. Ugyanis az önrendelkezési elv valamely néppel kapcsolatosan két irányban érvényesíthető: Az első, midőn eszméi a zsidósággal kapcsolatosan is érvényesülést nyerhettek.

De még maga a népi alapon álló zsidóság sem volt egységes a maga népi életberendezésének elgondolásában. Egyszerre héber, másrésze jiddis népkultúrát kívánt kiépíteni. Végül is a cionisták elfogadták azon közvetítő megoldást, hogy bár a zsidó nemzet népi nyelve a héber, átmenetileg, mint közelebbi nyelvet a jiddist alkalmazták, mindaddig, míg a tiszta héberre áttérhetnek.

Ezen elvi és elméleti elgondolások mellett a gyakorlatban a következő helyzet alakult ki: Egységes megoldás nem jött létre s az egykori orosz cári birodalom és az osztrák-magyar monarchia szétesése folytán keletkezett új államok mindegyike más-más módon alkalmazta a zsidósággal szemben az önrendelkezési elveket és jogokat.

Az első csirányú lépéseket az orosz birodalom nyugati részét megszállva tartó központi hatalmak kezdték meg a háború kezdetén. Már kijelentésük szerint csak átmeneti intézkedéseket hoztak, attól az elgondolástól vezelve, hogy majd a megalakuló államok maguk rendezzék kisebbségi kérdéseiket, mégis az általuk adminisztrált területen, a mai Lengyelország és Litvánia területén a zsidóságnak népi jellegét néhol csak indirekt, de többnyire direkt módon elismerték. Gyakorlatilag ez a jiddis nyelvhasználat jogát jelentette, usy a zsidóságnak a hatósággal, mint a hatóságnak a zsidósággal való érintkezésben, valamint a jiddisnek és a hébernek tan nyelv gyanánt való elismerését a zsidó iskolákba. Mint kuriózum megemlíthető, hogy a rémet megszálló hatóság a varsói és lublini kormányzóságban, ahol eleinte nem engedélyezte a jiddist, mint tan nyelvet, ezt később azon az alapon engedte meg, hogy ez a német-

nek egy nyelvága (t. i. eleinte csak a német és lengyel nyelvet ismerték el tan nyelv gyanánt e két kormányzóságban), később azonban itt is azon a címen engedélyezik a jiddis használatát, hogy ez a jog kisebbségi népjogból eredően illeti meg a zsidókat.

A később önállóan megszervezkedő Lengyelország a zsidó népi elvvel szemben foglal állást s a zsidóságot nem hajlandó mint népkisebbséget, csupán csak mint vallást elismerni, megtagadja tehát a jiddis és héber nyelvnek népi nyelvi jogát, bár az 1919. évi kisebbségvédelmi szerződésben, anélkül, hogy a zsidóságot kifejezetten népkisebbségnek ismerné el, bizonyos nemzetiségi jogokat elismer. Ily körülmények között természetesen nem létesülnek oly intézmények, mint a többi volt orosz területen, melyek államilag szervezték a zsidó népi életet.

Ezzel ellentétben Csehszlovákia elismeri a zsidók népi jellegét. Masaryk a cionizmust, mint a zsidóság erkölcsi ujjaszülését üdvözli. Gyakorlatilag a helyzet olyként alakult ki, hogy Csehszlovákia törvényesen megadta a jogot a zsidóknak, hogy magukat a zsidó nép tagjainak tekinthessék. Tovább nem ment s a zsidó népiség az állam részéről intézményes támogatást nem nyert.

Más volt a helyzet a Balti államokban, Litvániában, Lettországnak, Észtországnak, valamint az ukrán államokban. Ezen államok a többi néppel együtt a zsidó nép kulturális autonómiáját proklamálják megadva az ebből következő összes folyamánokat. Intézmények létesülnek, melyek a zsidó önrendelkezési elv elméleti elismerésének gyakorlati megvalósítására törekednek. Így Lettországnak, (melyben a zsidóság 4 százalékos kisebbséget képezett) a közoktatásban zsidó szakosztály létesül, melynek hatásköre, hogy a zsidó népre vonatkozó kultur és közoktatási ügyekben intézkedjen s erre vonatkozó önkormányzatokat megvalósítsa. Lettországnak a „zsidó ügyek minisztere” mint a kormány tagja nyer megbízást, hogy a zsidók mindenirányú önkormányzati jogait kiépítse. Az ukrán államokban hasonló intézkedések voltak terve véve, melyek megvalósulását megakadályozta önállóságuk gyorsan bekövetkező megszűnése. Ezt ezen utóbbiakban a hébert hivatalos nyelvként ismerték el a jiddis mellett. Mint kuriózum megemlíthető, hogy a zsidóságot érintő törvények jiddis nyelven jelentek meg s hogy a papírpapíron, — a többi mellett — jiddis felírás is szerepelt.

A háború utáni korszak megváltoztatta a nemzetiségi és önrendelkezési elv hatása alatt létrejött elgondolásokat és intézkedéseket, melyek élesen elhatárolnak egymástól két homlokegyenest ellenkező irányzatot: a héberu előtti, mely a zsidóságot az állami keretben tisztán vallási alapon állították szervezte és tekintette, a háború utáni, mely faji alapon határozta el a zsidóság helyét az államban a felfüggesztett átmeneti kor elgondolásaitól és intézményeitől eltérő alapon.

Megszállni Bucurestiben legjobban a Hotel Esplenadeban lehet A Főváros szívében

TELJESEN ATALAKITVA.

Minden szobába: telefon, fürdő, stb. Mérsékelt árak.

HOTEL ESPLENADE Bul. Academiei 8.

Természetes szépség

HUDNUT

Three Flowers

Puder Krém

A nő legnagyobb vonzóereje és aki tudja, hogy tetszik, annak szépsége természetesen hat. A jól ápolt tekintet előnyösen emeli ki természetes báját. Ezért örize meg arcóere frissességét, óvja attól a számos veszélytől, amelynek a szél, a nap és az időjárás viszontagságai naponta kiteszik.

A Three Flowers Vanishing Cream az ideális védőkrém, megőrzi a bőr rugalmasságát és ezenkívül a legmegfelelőbb alap a Three Flowers puder számára. Ennek a világhírű, modern leheletfinom pudernak 12 különböző csodálatos árnyalata között mindig megtalálja azt, ami legjobban illik az Ön arcóerehez, a napszakhoz és a divathoz.

A történelem játszik: Berlinnek védenie kell Prágát

Ruszinszko, amely körül Berlin és Róma titkos küzdelme dúl

Mi húzódik meg a Ruszinszkoért folytatott harc hátterében

Párizs, október 15. A csehszlovák műtét nagy és brutális munkájában a sebészek egy olyan ponthoz érkeztek, amelynél még csak a legtávolabbi sincsenek egy véleményen: ez a csehszlovák köztársaság legkeletibb függelékének, Ruszinszkonak hovatartozandósági ügye.

Ismeretes, hogy Magyarország és Lengyelország, Olaszország támogatásával, közös határt óhajt. Rómának erősen érdeke ez a közös határvonal, mert így könnyebben valósíthatná meg célját, a Róma—Budapest—Varsó tengelyt.

Németországnak azonban egyáltalán nem érdeke, hogy ez a terv egyáltalában megvalósuljon. Csehszlovákia politikai hódításával a németek szabad utat nyerhetnek (?) a román gabona és petróleum felé. Azonban Ruszinszko pontosan keresztetzi a Berlin-Bukarest tengelyt.

Bizonyos, hogy a Berlin-Budapest-Varsó-Róma között fennálló jóviszony feszélyezi Németországot abban, hogy nyíltan a lengyel-magyar közös határ ellen foglaljon állást. De éppen ilyen bizonyos az is, hogy Berlin titokban e határ ellen dolgozik, mint amely egy szép napon gátat emelhet a Balkán felé irányuló német lendület előtt. Nem beszélve arról, hogy Ruszinszkot mindössze egy százkilóméteres földcsáv választja el Ukrajnától és Oroszországtól. Ezt a területet érthető okokból Németország nem szívesen engedí át másnak. Így aztán az a fura helyzet adódik, hogy a harmadik birodalom Csehszlovákia szétszaggatásának művénél, egy bizonyos vonatkozásban, a konzerváló szerepét játssza s e kérdésben, eléggé paradox módon, Berlin és Prága azonos álláspontot képviselnek.

A helyzetet komplikálja, hogy Ruszinszkoval kapcsolatban az etnikai szempontok nem dominálóak. A lakosság körülbelül háromnegyedmillióra rug, a következő nemzetiségi megoszlás szerint:

Rutének	61.8 százalék
Magyarok	17.2 százalék
Zsidók	13.4 százalék

A fennmaradó 7.6 százalék szlovákokból, lengyelekből és románokból tevődik össze. A ruténég etnikai kisebbség, amelynek elszakadási törekvései nem voltak sohasem. Már a középkor óta más népek dominációja alatt élt. Ruszinszko mindmáig autonóm jellegű terület volt a csehszlovák köztársaság keretei között. A mai helyzetben Prága kétségtelesen hajlandó egészen széleskörű jogokat adni a ruténeknek, akik egyébként gazdaságilag és kulturálisan egyaránt a legmaradotabb lakosság. Analfabétáinak száma megközelíti a 80 százalékot. Észak-Amerikában körülbelül másfélmillió kivándorolt rutén él és így nem kizárt eshetőség, hogy Ruszinszko ügyében valamilyen óceánontuli intervenció fog érvényesülni majd.

— Az üls életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bémtüködségnél, aranyeres tántalmaknál és emésztési zavarnál, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Feronó József” keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát.

A legolcsóbb áron a legjobb minőséget kaphatja

FEMINA

CLUJ, Str. Memorandului Nr. 1.

női konfekció áruházában, ahová már megérkeztek a legújabb őszi és télikabát és ruha újdonságokban. Nagy választék kék

iskolás leányka kabátokban.

Nagyforgalmu

textil-, szövet-, kötétt- és rövidáru üzlet megveszélésben országos okokból ATADÓ. (Jelene „Cyárvasos” a kisdobba.)

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt szerdán a rendes időben jelenik meg.

— **Időjárás:** Továbbra is emelkedő légnyomás, enyhe nyugati légáramlás, szép idő, lassu hőemelkedés, reggel és este kisebb köd.

— **Modernizálják az amerikai hadsereget.** Washingtonból jelentik: Roosevelt kijelentette a sajtónak, hogy a hadügyminisztérium hatalmas modernizálási és fejlesztési programot dolgozott ki.

— **A magas vérnyomás és a vérkeringési zavarok kezelésénél** reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „**Ferenc József**” keserűviz sokszor nagyon jól tesz, mert a bél-működést csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, az anyagcserét frissíti és ezáltal igen kellemes közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

— **Az olasz tőzsdéről** letiltották a zsidó ügyvédöket. Rómából jelentik: A fajpolitika keretében, a zsidó tőzsdéigényzőket kitiltották a tőzsdéről, úgyhogy ma reggel egyetlen zsidó tőzsdéigényző, vagy közvetítő sem tehetette be oda lábát.

— **42 millióra rug a kisajátítási panama.** Bucurestiből jelentik: Az ungheni panama ügyében lázasan folyik a vizsgálat úgy Bucurestiben, mint Iasiban. A iasi vizsgálóbíró megerősítette a Turtureanu pénzügyi ellenőr, Octavian Petrescu ügyvéd és Pescaluta, a Galvece fivérek jóságigazgatója ellen kiadott letartóztatási végzéseket. Tegnap este három óras kihallgatásnak vetették alá Candid Chirita ügyvédet, volt balti képviselőt. Ugyancsak tegnap kihallgattak több földművelésügyi minisztériumi tisztviselőt. Mára beidézték Stant és az állami ügyvédtisztület többi tanácságait. Ma éjjel a fővárosba hozták Elisabeta Grisovskit, a balti állami jogvédő iroda titkárnőjét. Eleinte az volt a feltevés, hogy az elikkasztott összeg 23 milliót tesz ki. Utóbb azonban megállapítást nyert, hogy ehhez hozzájön 14 millió kamat. A panama tehát 42 millióra rug. Mára újabb fejleményekre számítanak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. M., Cehu Silvaniei. A kérvényt a párizsi román követség útján kell beadni.

M. I., Ibănesti. Sziveskedjék a ZNSZ temesvári központjához fordulni. Cme: Uniunea Națională Evrească Timisoara. Piața Plevnei 3.

K. H., Camăi, jud. Salaj. Sziveskedjék a következő címhez fordulni: HIAS, Biuro de Imigrațiune Sighet — Maramures.

B. V., Marghita. Nem tudjuk miről van szó. Sziveskedjék nb. kérdését megismételni.

Állami Sorsjáték Milliomosok föelárúsítója GHEORGHE STANOIU

BUCURESTI.

Az október 15-iki IV-ik osztály huzásán a következő nyereményeket nyerte:

Lei 2 millió fősorsjegy 592 számú S. I.
Lei 2 millió 592 számú S. II.

LEI 1 MILLIO	153183 S. II.	LEI 1 MILLIO	192547 S. II.
LEI 1 MILLIO	192547 S. III.	LEI 1 MILLIO	108796 S. II.
LEI 1 MILLIO	108796 S. III.	LEI 1 MILLIO	134226 S. II.

Lei 200.000

nyert a 37166 számú S. I. sorsjeggyel a

**cluj-i fióknál Piața Unirii 7.
GH. J. ur**

Ezenkívül számos 400.000—, 200.000—, 100.000— stb. nyereményt.

— **Uj kormány Paraguayban.** Assuncionból jelentik: Az új paraguayai kormány megalakult Parades ezredes elnökletével, aki a belügyi tárcát is vezeti.

— **Eljegyzés.** Sámuel Bata és Grünberger Tibor Bucuresti jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A máltai hajóraj látogatást tesz Constantában.** Bucurestiből jelentik: A jövő hónap folyamán a máltai angol hajóraj látogatást tesz Constanta kikötőjében. A látogatás a mult óra volt tervezve.

Főtér forgalmas oldalán
üzlethelyiség kiadó
Jelige „Üzlethelyiség”.

— **Stokowszky és Deanna Durbin hatalmas sikere.** A Royal-mozi e heti műsora olyan hatóságos, amire fogható keveset láttunk. A darabban Greta Garbo férje, Stokowszky a híres karmag szerepel és száztáru zenekara Wagner, Csajkowsky, Liszt, Mozart és Verdi leghíresebb darabjait játsza bámulatos föl-készültséggel és művészettel. A szimfonikus hangverseny egy bűbajos és mulatságos mese keretében zajlik le, Deanna Durbinnal a főszerepben. Valóságos filmsoda a fiatal művész, aki természetes játékkal és gyönyörű énekével valósággal magával ragadja a nézőket. Stokowszky rendkívül érdekes jelenség: karcsu, őszhaju, nagy intelligenciát eláruló jelenség, míg Deanna Durbin a testté vált humor és közvetlenség. A film „Száz férfi és egy kis leány” címen százszoros el-ményt jelent mindazok számára, akik mulatni akarnak és egyben igaz művészetet akarnak élvezni.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, október 16.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó. 13.35: A Motzoi-zenekar. A hangverseny szünetében körülbelül 14.10: Hírek. 15.10: Vidám műsor. 15.30: Mezőgazdasági szak-előadás. 19: Időszertű anyagok. 19.17: Kantonzenekar. 20: Hanglemezek. 20.30: Bach: D-moll kettős verseny. 21: A hét. 21.15: Rádiózenekar. Ciritziu tenorénekos közreműködésével, operarészletek. A hangverseny szünetében: Hírek. 22: Hírek. 23: Sporthírek. 23.15: Hanglemezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 9.45: Hírek. 13.30: Operaház zenekar. 14: Hírek. 15: Hanglemezek. 16.45: Schumann: fizmoll szonáta, 11. mű. 18: Énekszámok. 19: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.40: Cimbalomszámok. 21: Sporteredmények. 21.10: „Vidám magyar borföldrajz”. Hangképsorozat. 22.40: Hírek. 23.05: Beszkart-zenekar. 23.30: Hírek. 24.20: Cigányzene.

Szeplő, szemölcs, szőrszálak gyors- és biztos eltávolítása

BOTÉ kozmetikában
Cluj, Calea Regele Ferdinand 34.
Telefon 29-11.
TANITVANYKÉPZÉS.

Hétfő, október 17.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, rádióhíradó. 19: Időszertű anyagok. 19.17: Hanglemezek. 19.40: Păpescu V. énekel. 20: Felolvasás. 20.15: Kis rádiózenekar. 21.30: Meizner-vonósnegyves. 22: Hírek. 22.20: Vonabescu Felicia énekel. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Balalajkazené. 13.30: Hírek. 15.35: Hírek. 18: Cigányzene. 19.30: Tánclemezek. 19.55: Hírek. 20.20: Acusko Ito-japán énekesnő dalokat énekel. 21.10: Zenekari hangverseny. 22.25: Hírek. 23: Cigányzene. 24.10: Szalonötös.

Paris PTT. 21.30: Opera.
Zágráb. 21: Opera.

Poloskát

Legjobb módszerrel írt
DEAK mérnök, Piața Unirii 7. Telefon 17-17.

DACIA

SORSJEGYARUDAK

A IV-ik osztály e hó 15-iki huzásán a következő nagy nyereményeket mutatja fel:

ANEXA

No 245.430

Lei 1.000.000 Cluj

No 192.547

Lei 1.000.000 Cluj

No 115.529 Lei 100.000 Bucuresti
No 119.174 Lei 100.000 Cluj

MATCA

No 18.700 Lei 400.000 Bucuresti
No 56.214 Lei 400.000 Braila
No 32.825 Lei 200.000 Jasi
No 48.524 Lei 200.000 Targu-Mures

8 drb 100.000 lejes, valamint sok és számos kisebb nyeremény.

Helyi elárúsító:

ECONOMIA Cluj, P. Unirii 23.

„AURORA”

nyeremények:

Lei 2.000.000

592 matca seria III. Cluj

Lei 1.000.000 Nr. 40633 matca seria III. Cluj
Lei 1.000.000 Nr. 245230 anexa seria II. Timisoara
Lei 200.000 Nr. 66551 matca seria II. Timisoara
Lei 200.000 Nr. 48268 matca seria III. Cluj
Lei 200.000 Nr. 40805 matca seria II. Braila
Lei 200.000 Nr. 37166 matca seria II. Bucuresti
Lei 200.000 Nr. 21781 matca seria I. Cluj

továbbá 24 nyeremény a 100.000 lej, valamint számos 70.000 lejen aluli nyeremény.

Föelárúsító:

Kereskedelmi Hitelbank R. T.

CLUJ, Piața Unirii 20.

HIVAT

NO

„Mennyire képe az utols jártam a ga nai asszony abból vettem voltak akérek sok ma...H egy zsidó ne nem-e egy könnyelműsé két kiszakít sukából és át távoli ország amelyeken a lehetőség o képzésre? félbenmarad fejezni? És nában a sz Ilyen és l lyeket ma z től hallani aktuális ez pen olyan családí aszt si tanácsad vehető csak tőségeket tu ni annak a problémája pályaválaszt mennyi kom sara” és „a a bevándor lvezkedésér ségek. Mily adat elé ve szonyok, a az új zsidó séért felelő

A szakis felépítése méltó telje amely csal meg a nép népnevelés kellett kez hogy mind deme van megteremt nyekről be volt a megalapít

Insignele Sinaia

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Női szakiskolázás

TONIE HAUSER, Tel-Aviv

„Mennyire megváltozott a zsidó világ képe az utolsó tíz évben, amikor utoljára jártam a galutban” — írja egy palesztinai asszony európai körútjáról. Ezt főleg abból vettem észre, hogy milyen mások voltak a kérdések akkor és milyen mások ma. „Hogy szükséges-e egyáltalán egy zsidó nemzeti otthon, hogy az egész nem-e egy utópia csupán, hogy nem könnyelműség-e féltve őrzött gyermekeket kiszakítani megszokott kerékvágásukból és átültetni őket ebbe a messze, távoli országba?” Ezek a régi kérdések, amelyeken ma már nem vitázunk. „Van-e lehetőség odakint csecsemőgondozói kiképzésre? Lehet-e pl. Tel-Avivban egy félbenmaradt kereskedelmi kiképzést befejezni? És általában a helyzet Palesztinában a szakiskolákat illetően?”

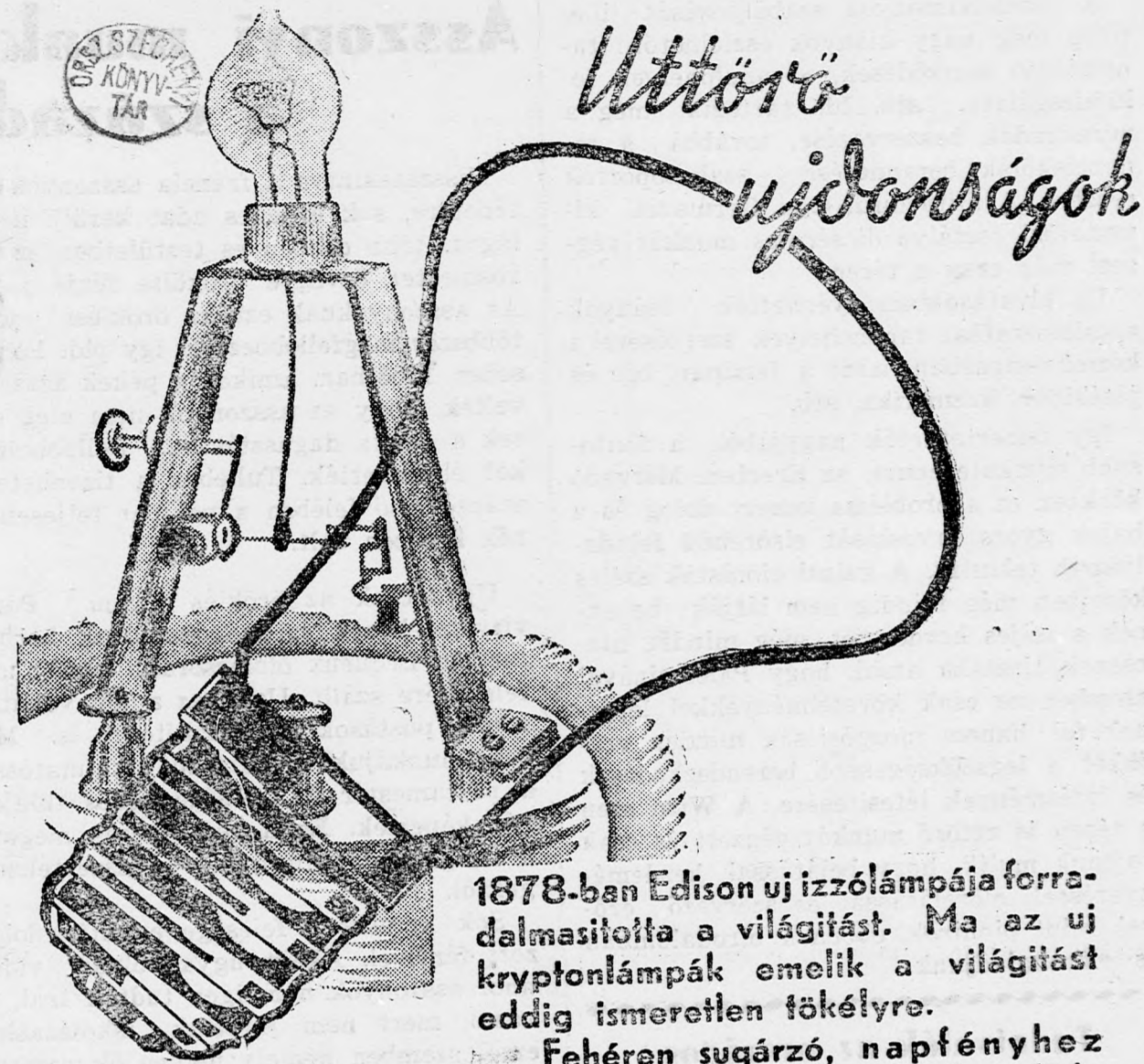
Ilyen és hasonló kérdések azok, amelyeket ma zsidó szülőktől és gyermekeiktől hallani lehet. De nemcsak a galutban aktuális ez a probléma. Palesztinában éppen olyan fontos téma az újbevendorlók családi asztalánál, mint a pályaválasztási tanácsadó hivataloknál. A válaszokból vehető csak észre, milyen sokoldalú lehetőségeket tud a kis Erec Jisráél nyújtani annak a generációnak, amelynek fontos problémája a kivándorlással kapcsolatos pályaválasztás. És észrevehető az is, hogy mennyi komplikált probléma rejlik a hach-sara” és „alija” forgalmában. Különösen a bevándorló leányok és asszonyok elhelyezkedésénél vetődnek fel ezek a nehézségek. Milyen tömegtelen sok égető feladat elé vagyunk állítva mi cionista asszonyok, akik az ország felépítéséért és az új zsidó élet levegőjének megteremtéséért felelősek vagyunk.

A szakiskolák és modern elemi iskolák felépítése és megteremtése, figyelemre méltó teljesítmény volt egy olyan népnél, amely csak az előző generációnál kezdte meg a nemzeti nyelv terjesztését, ahol a népnevelést és pedagógiát egészen előlről kellett kezdeni. Nyugodtan mondható, hogy minden első alapításnak jelentős érdeme van a zsidó élet és a zsidó szellem megteremtésénél. És, hogy a női intézményekről beszéljünk: mennyi akadály volt a gyermekkertész nő szemínárium megalapításának, amely ma a kinerethi

leányformával, már egyenesen forradalmasító alkotás. Nem kevésbé az Alianca Izraelit és a Zsidó Asszonyok Kulturszövetsége által alapított munkaotthonok, amelyek lehetőséget nyújtottak a keleti zsidó asszonyoknak velük született adottságaik kifejlesztésére és produktívabb munka végzésére. A háború után létesített Wizo iskolák és a munkásnők képző leányfarmok megalapításával eredményesen zárult be a kezdeti periódus. A különböző privát és nyilvános intézmények elnevezése és jellemzése, amelyek azóta létesültek a kereskedelmi iskolától a szini akadémiáig mind megtalálhatók a Wizo régiséggyűjteményében.

Mióta Erec Jisráél a nagy bevándorlások és a gyors fejlődések időszakát éli, azóta a női ifjuságnak is fokozottabban kell részt vennie az élet küzdelmeiben. A galutban a kiképzési lehetőségek mindég szűkebbre és szűkebbre korlátozódnak. Palesztinában viszont csak azok érvényesülhetnek, akik alapos szakképzéssel bírnak. Az országépítés legégetőbb feladata a szakiskolák rendszeresítése és az ipari kiképzés előmozdítása.

A helyzet jellemzésére közlünk néhány példát. A legtöbb család fiatal lányainak az iskolák bevégeztével azonnal hozzá kell látnia a kenyérkeresethez. A kis Palesztina gyárai, üzletei révén csak korlátozott számban képes tanuló és munkahelyeket nyújtani. Háztartási munkálatokra ma már csak szakképzett erőket alkalmaznak. Az ipari üzemek tanoncfelnevelő képessége, jóval kisebb, mint az állás keresőké. Fiatal leányok tömege kénytelen tanulásra és kiképzésre szánt éveit, egy szűk háztartás keretében eltölteni. És ha végre sikerült nekik egy varrodában, vagy egy fodrásznál elhelyezkedni, úgy ezeknél a kiképzés se nem gyors, se nem praktikus és ugyszólván minden elméleti alapot nélkülöz. Ennek az az oka, hogy a Nyugateurópából bevándorolt fiatal leányoknak nincs semmi érzékük a kézművesség iránt. A fiatal korosztálynak még egy versenytársa akad abból a körülményből, hogy az országba sok az olyan bevándorló, aki kénytelen felnőtt korában valamilyen iparágat kitanulni, vagy az átrétegződés folyamata alatt újra tanulókká változni.

1878-ban Edison új izzólámpája forradalmasította a világítást. Ma az új kryptonlámpák emelik a világítást eddig ismeretlen fokúra.

Fehéren sugárzó, napfényhez hasonló fény és a rendkívül csekély áramfogyasztás jellemzik ezen úttörő újítást.

Az új fény

Tungsrám

KRYPTON

Az átrétegződő leányoknak ugyan lényegesen jobb lehetőségeik vannak a mezőgazdaságban, a háztartásban, a kereskedelemben, gyermek és betegápolásban, de az ipari pályákon ők is erősen érzik a szakkiképzés hiányosságait.

A fejlődő Palesztina kezdetlegességéit a jobb módú ifjuság is megérzi, amely anyagi lehetőségeinek dacára — a szakintézmények hiányában nem tud kellőleg bekapcsolódni a gazdasági életbe.

Nagy a száma azoknak a leányoknak, akik ugyan elhelyezkedést már találtak, de más országok mintájára esti kurzusokon szeretnének továbbképzést nyerni. Mellettük a fiatalabb ifjuság és a gyermekek, különösen a keleti zsidóknál, akik erre ilyen kurzusokon még nevelni kell. Itt mindjárt hiányos elemi iskolai képzettségüket is pótolhatják.

Ezen a téren már jobb eredményeket mutathatunk fel: A Wizo esti kurzusai, Maya Rosenberg jemeniták részére létesített rechobothi iskolája stb. Az asszonyok városi foglalkozása terén örvendtes kezdeményezést jelent a Wizo és a munkásnő szervezet gyorskurzusa, amelyekben 1933 óta 2500 lány vett részt.

Az a cionista asszony, aki hozzájárult ahhoz, hogy a háztartási, mezőgazdasági és ápolónői hivatások megfelelő kiképzési lehetőségeit megteremtse, bizonyos elégtétellel állapíthatják meg, hogy fáradozása nem volt hiábavaló. Együttal megállapíthatjuk, hogy ismét egy hatalmas munka komplexuma előtt állunk.

Minden felépítési korszaknak megvan-

nak a maga speciális feladatai, amelyek a rendkívüli akadályok legyőzését követelik. Pillanatnyilag két tényről kell figyelembe vennünk: elsősorban a nehéz gazdasági helyzetet, mely már harmadik éve tart. Ezt az időt csak átmeneti periódusnak és egy új terjeszkedés előfutárjának tekintjük. Éppen ezért fontos, hogy a leányok és asszonyok gazdasági beosztását kibővítsük és feljavítsuk.

Elérkezett az ideje, hogy a városi, mondhatnánk a nagyvárosi lakosokkal is foglalkozzunk. Erec Jisráélnak elsősorban azonban parasztkra volt szüksége. Legfontosabb feladat az asszonyok és leányok átrétegződésének elősegítése. Ma a régen elhanyagolt város áll elénk sürgős követelményeivel, amit országépítő terveinkbe szintén bele kell számítani. Ha hiányzik is itt a haluc élet romantikája mégsem hagyhatjuk, hogy ebből asszonyi tragédiák keletkezzenek.

Felvetődik gyakran a kérdés, hogy Európa mai helyzetében nem volna-e előnyösebb, ha hachsara telepek egy részét a galutból Palesztinába ültetnénk át? A palesztinai szakkiképzés minden hiányossága mellett, mégis jó kezdet észlelhető. Könnyen elképzelhető, hogy azokkal az anyagi eszközökkel, amelyeket a galutban hachsarára fordítanak Palesztinában megfelelő iskolákat, internátusokat létesíthetnénk, mely nagy lépéssel segítené elő Erec Jisráél ezen törekvéseit. Ez természetesen erősen befolyásolná az iskolai csertifikátok kérdését is. Lényeges, hogy a mai szaktanfolyamok átszervezése és

PARINȚII!

ATENȚIUNE!

Au sosit modelele NOI

„TINUTA de IARNA“

pt. STRAJERII și STRAJERE

Calitatea superioară
Execuție garantată
Prețurile avantajoase.

le găsiți numai la marele

MAGAZIN HERCULES

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 9.

Insignele
Suturii — Nasturi
Centuri — Fulgari
etc. etc. mare
asortiment.

Pentru Cooperative scolare
facem depozite, iar pentru
comercianți mari rabate din
toate articolele.

kibővítése nagyobb lehetőségeket nyisson meg a tanulóifjúság előtt.

A jelenlegi helyzet követelményei öt pontban foglalhatók össze.

1. Pályaválasztási tanácsadó és tehetség vizsga.
2. Ipariskolák alapítása leányok részére.
3. A meglévő iskolák kiépítése.
4. Esti és továbbképző kurzusok leányok részére.
5. A tanonckérdés megoldása.

A munkaviszonyok szabályozását illetően még nagy hiányok észlelhetők: tanulmányi szerződések, a tanulóhelyek felülvizsgálata, stb. Ide tartozik még a munkaadók beszerzése, továbbá a tanonckolák berendezése szakcsoportok részére. A Hitacudth Olei Germania kimutatási osztálya dicséretes munkát végzett már ezen a téren.

Uj hivatásokban nyerhettek leányok alkalmaztatást tanonchelyek szerzésével a kézművesiparban, mint a fémipar, bőr és játékipar, kozmetika, stb.

Igy ismertethetők nagyjából a fontosabb munkaterületek, az Erecben. Mérvadó körben ez a probléma ismert dolog és a bajok gyors orvoslását elsődrendű feladatuknak tekintik. A galuti cionisták széles körében még mindig nem látják be ennek a teljes horderejét, még mindig nincsenek tisztába azzal, hogy Palesztinával szemben ne csak követelményekkel lépjenek fel, hanem mozgósítsák minden erejüket a legszükségesebb berendezések és intézmények létesítésére. A Wizo ezen a téren is uttörő munkát végzett és csak rajtuk mulik, hogy belátással, kezdeményezéssel, előrelátással és szervező erővel, mint pionirok, ebben a birodalomban is előrehaladjunk.

Tudnivalók az országos Wizo konferenciáról

Ismételen felhívjuk csoportjaink figyelmét a november 1-én és 2-án Aradon megtartandó országos Wizo konferenciára, melynek programja a következő:

1-én délelőtt fél 11 órakor ünnepélyes megnyitót az aradi hitközség tanácstermében.

1-én délután 3 órakor feketekávé Weissberger Magda elnök lakásán az összes delegátusok részére.

1-én délután 5 órakor a konferenciális tárgyalások megkezdése a Hitközségi teremben. Referátumok.

1-én este társas összejövetel a Dacia különteremben.

2-án reggel fél 10 órakor a konferencia folytatása a Hitközségi teremben. Általános vita, határozatok.

2-án délután az aradi csoport közgyűlése. Vendéglátó dr. Róth Dezsőné.

Az elszállásolási bizottság címe: Sternberg Hugóné, Arad, str. Tudor Vladimirescu 21. Az aradi csoportnak sikerült a „Crucea Alba” és „Central” szállókkal is megállapodást létesíteni, úgyhogy szállodai szobák nagyon mérsékelt árban állnak a delegáció rendelkezésére.

Október 18 a cluji cionista helyicsoport nagy Szimhat Thora rendezvénye a Concordia Clubban

Elsőrangú jazz! Meglepetések! Tánc! Tombola! Szépségverseny!
MENDEL ILUS felépítél.

Asszonyi munka Franciaországban a századok folyamán

Visszatekintve a francia asszonyok történetére, sok érdekes adat kerül napvilágra, több cében és testületben az iparosmester özvegye örökölte férje jogait. Az asszonyoknak ezt az öröklési jogát többször megfellebbezték, így pld. Pontoiseben 1263-ban, amikor a pékek azzal érveltek, hogy az asszonyok nem elég erősek a tészta dagasztására. Fellebbezésüket elvesztették. Tulleben a tizenhetedik század első felében a pékipar teljesen a nők kezében volt.

Ugyancsak az öröklés jogán, Párizs vízvezetékének és szökőkútjának karbantartása Lequeux ölmecsrákó halála után feleségére szállt. Ugyanez a jog vonatkozott a postásokra és szállítóokra is. Minden munkájukhoz tartozó alkalmatlanság a postamester és felesége közös tulajdonát képezték. Ez a rendelkezés megővta a szolgálatot a folytonos rendszertelenségektől.

Sok kereskedő felesége együtt dolgozott férjével. Akadt ugyan olyan vidék, ahol asszonyok nem igen tudtak írni, olvasni, mert nem jutottak iskolázáshoz, ezzel szemben némely helyen ők vezették a könyveket is.

A tizenhetedik században az asszonyok

különböző iparágakban tevékenykedtek. Fürdőkhöz (az asszonyok fürdőházait tartották rendben) seborvoslás, kuruzslás, arany és ezüstverésben, könyvkötésben, vászon és szőnyegszövésben, polirozásban, mosásban, korcsmaiparban, tanításban. Párizsban posztókiállításban, amely egyike a legnehezebb iparágaknak. Aptban az asszonyok, mint nap-szamosok még az építőiparban is dolgoztak.

A parókakészítők alapszabályaiiban a tanoncokról mindig nőnemben beszélnek.

Rengeteg asszonyt és gyermeket foglalkoztat a csipkeverés. Ez az ipar olyan óriási méreteket öltött, hogy Toulouse városa törvényileg tiltotta el az asszonyokat a csipke viselésétől, nehogy az elő állott lenhiány miatt a vászonipar fennakadást szenvedjen.

Az élelmészeti iparban több az asszony, mint a férfi, így a testület fel is oszlott. Kofa engedélyeket hal, vaj, tojás, gyümölcs és zöldség árusítására csak asszonyok kaphattak. Asszonyokat alkalmaztak árverőknek is, akiket ugyan gyakran vádoltak jogtalan eltulajdonítással, de ezeket a vádakokat csak a férfi öcskakereskedő konkurensek hangoztatták.

„The Country Woman” c. újságból.

Asszonyok és a rádió

Dr. Maria Castellani

A mai nehéz időkben, amikor olyan égető szükség van az országok közötti megértésre, a rádió fontossága fokozottabb mértékben érvényesül. A Nemzetközi Rádió Bizottság, melyet a Nők Nemzetközi Szövetsége hozott létre a baráti kapcsolat megteremtésén fáradozik. Dr. Castellani Maria, az Olasz Asszonyok Nemzeti Szövetségének alelnöke és a Nemzetközi Nőszövetség állandó Rádióbizottságának elnöke.

A Nők Nemzetközi Tanácsa Rádióbizottságára nagy jövő vár. Ezt bizonyítja az az óriási munka, amit ebben az első 2 évben végzett, és azok a ragyogó eredmények, amiket az állandó bizottság már eddig is elért. Több, mint husz nemzet áll a rádióbizottságok által egymással szoros összeköttetésben, remélhető, hogy ily

módon a világ összes államai rövidesen össze kapcsolódnak.

Az egész világ vevőkészülékait körülbelül százmillióra becsülik. Feltéve, hogy átlag négy emberre jut egy készülék, körülbelül négyszázmillió embert egyesít a rádió naponta. Az asszonyok ezeknek nagy százalékát képezik, ezért olyan felősségteljes a „Tanács” munkája.

Az általános műsorok mellett az asszonyokat főleg az érdekli, ami közvetlenül érinti őket, különösen, ami a gyermekekre és háztartásra vonatkozik. Szeretnénk biztosítani, hogy egy bizonyos fokig, minden asszonyokat érdeklő programot, nők állítsanak össze. Biztosan állíthatjuk, hogy a rádióműsorok ötven százaléka főleg az asszonyokat érdekli. Ezért volna szükséges, hogy azok a nők, akik a rádiónál hivatást akarnak gyakorolni, az asszonyi problémák megértésére kellő képességgel bírjanak, úgy művészeti, mint társadalmi kérdésekben is.

Az asszonyok részére sürgősen új munkalehetőségeket kell találni. A rádió oly terület, amely új munkalehetőségeket nyújt az asszonyok részére. A női szerve-

Hol száll meg TIMISOARAN?

A
CARLTON-SAVOY
szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobus várja,
viteledj: 10 lej. Szobaárak utazók
részére 98-125 lejig mindennemű
együtt.

zetek fiatal tagjainak érdeklődését ebben az irányban kellene terelni. A női hang nagyszerű a rádióban, csak kiképzésre szorul.

A gyermekprogramok teljes összeállítását asszonyok irányítsák. Sok országban ezt már el is érték. Egy gyermek csoport rádióeladása megható, mert a gyermekek átérzik munkájuk felelősségét.

Mielőtt a műsor megkezdődik, zajongásuk megtölti a stúdiót, de az első jelre egyszerre figyelmesek lesznek, fegyelmeltettek, teljesen tudatában fontosságának hallgatótársaikkal szemben.

Az összes országok gyermekeit ajánlatos volna a rádió programok kicserélése által közelebb hozni egymáshoz. Semmi sem meghatóbb, mint az olyan közösségeknek összekapcsolása, akiknek közös baráti érzéseik vannak. Pár évvel ezelőtt a hivatással bíró nők nemzetközi szövetsége próbálkozott a kicserélés ezen módjával. Az első programot az északamerikai üzletasszonyok és hivatással bíró nők szolgáltatták, akik Seattleben (USA) gyűléseztek. Ezt Róma közvetítette az én vezetése alatt. Ez volt a Szövetség első tengerentúli üzenete. Ugyanazt az izgalmat, amit a leadás alatt mi éreztük, érezték a tengeren túl is. Az összes asszonyok könyvekkel szemükben hallgatták baráti üzenetünket.

Engedjék meg, hogy mint a Nemzetközi Rádióbizottság elnöke, emlékeztessen Önöket Marconi Guglielmo, a nagy feltaláló, a rádió varázslója, néhány év előtti halálára. Azok, akik olyan szerencsések voltak és ismerték, tudják, hogy minden drótnélküli leadás, az első leadás izgalmat kellette fel benne. A világ összes asszonyai teljességgel méltányolják azt a nagy ajándékot, amit az ő géniusza adott az egész emberiségnek. Minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy ez a csodálatos ajándék az országok közötti jobb megértést, szeretetet és békét szolgálja.

„The County Woman” c. újságból

RASSCO

Mezőgazdasági és elővárosi telepítések

magánterületen vagy a Nemzeti Alap földjén. Segéd-gazdaságok. Tervezési telepítés. Instruktorok az összes telepítési ágakban.

A Rassco

a Jewish Agency alapítása. Feladata, hogy a saját anyagi eszközökkel rendelkező bevándorlóknak mezőgazdasági és elővárosi telepítés létesítésében rendelkezésre álljon. A Jewish Agencynek döntő szerepe van a Rassco üzletvezetésében.

Felvilágosításokat és prospektust ad:

RASSCO
Tel-Aviv,

Allenby Road 98. P. O. B. 1058.
Rassco, Haifa, Branch, Palmer's Gate
Jewish Agency Building P. O. B. 1448.

Teljes komfort.

Szigoruan kóser.

Olcsó árak!

Kedves transzilvániai zsidó barátainknak kedvezményt adok.

HAYARKON STR. 58. TELEFON: 5368.

Dr. Beeski Irén gyermek-ideggyógyász Gyógypedagógia Otthona

okt. 1-től újjászerveve.
Teljesen külön csoportok
(maximum 3-4 gyermek csoportonként).

Ideges, beszédhibás, szellemileg visszamaradott gyermekek részére.

Felvétel intelligencia-vizsgálat alapján. Rendes iskolabárároknak magánoktatás. Ovódásokkal Decroly-módszer szerint foglalkozik. Bejáró gyermekeket foglalkoztat. Kérjen prospektust. Cím: Cluj, Str. Elisabeta 25.

BÁNSÁGI ÚJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara III.
Strada Odobescu II. szám. Telefon 27-10

A zsidó kulturothtonért

Az alábbi levelet egy ismert temesvári zsidó vezető férfitől kaptuk, amelyet közérdekű voltánál fogva — okulásul azok számára, akiket illet — itt közreadunk.

Szerkesztő ur!

Sok hiábavaló próbálkozás után, végre, két évvel ezelőtt a megvalósulás stádiumába jutott a temesvári zsidó kulturothton. A megalakulás pillanatában sok baj és komplikáció állott elő. Egyesek szerint ugyanis az a vélemény alakult ki, nem lehet kimondottan ortodox, száraz jelleggel egy ilyen szerű intézményt irányítani s ezért adjunk a zsidó publikumnak az otthon keretében alkalmat, hogy az összes polgárjogot nyert társadalmi szórakozásokat itt megtalálhassa, — elvégezhesse. Volt is jó zene, voltak kisebb keretű rendezvények és egyszerűen: mindaz volt és van ma is, mire a klubokba járó publikum méltán számot tarthat.

Megvallom, jómagam azoknak a táboraiba tartoztam, akik kitaratán követelték, hogy a zsidó kulturothton — maradjon meg százszázalékosan zsidó kulturothtonnak, biztossuk ezekben a nehéz időkben az itteni zsidó közönségnek meleg, zsidó atmoszférát, igazi otthont és adjunk — zsidó kultúrát. Utóbb ez az ortodoxabb felfogás győzedelmeskedett, tehát nagyon örvendenem kell, de őszintén szólva, nem örvendenem, mert: az én győzelmem pyrhusi győzelem.

Pillanatnyilag ugyanis sokkal nagyobb dilemma elé kerültem, mint egyáltalán a dilemma lehetőségét magamnak elképzeitem. Mert jó, — érvül elfogadom azt is, hogy, hogy az első időben úgy kellett ezt a zsidó otthont vezetni, ahogy éppen — gazdasági szempontokból — vezették. De mit láttunk: ez a gazdasági szempont egyáltalán nem bizonyult gazdaságosnak. Azok a zsidó körök, melyeket ezekben a gazdasági kalkulációkba beleszámítottak, — minden lokálban, klubban otthonosak voltak, csak éppen a zsidó kulturothton kerülték egész mérföldnyire.

Es most! Új irány ütötte fel fejét, mely szakított a korábbi kimondott gazdasági szempontokkal és l'art pour l'art az otthont valóban a zsidó kultúra szolgálatába állította. Az eredmény azonban így lesújtó. Azt a tábort, amely „szent háborút” hirdetett és a kultúra meghonosítását követelte az otthon falai között, úgy látszik, a föld nyelte el. En legalább bittal ütöm nyomát.

Nem sajnáltam a fáradságot és ugynevezett „razziát” tartottam az egyes lokálokban és klubokban. Szomorú tapasztalatra jutottam. Nemcsak az igaz — és erről éppen önközöltek a legtöbbször — hogy a Bánság gazdag metropoliszában „csak” minden harmadik zsidó nyújtja kezét alalmazásért, de áll az is — és ezt az említett „razzia” során magam állapítottam meg — hogy itt ezekben a lokálokban, klubokban „csak” minden második ember zsidó. Sőt!... És lea, not least — a többi látványossági helyeken pedig annyian voltak hitsorsosaimból, hogy önkénytelenül futott ki a szó a számon: — itt én idegen vagyok, itten nekem semmi keresnivalóm nincs! A zsidó a zsidók között — olyan helyeken, ahol zsidónak éppen ma semmi keresnivalója nem volna.

De visszatérök eredeti elgondolásomhoz — a zsidó kulturothton problémájához. Kétségtelen: a kulturothton vezetőségére hárul a nehéz feladat, hogy valókam nívós bázison mozgó kulturát és szórakozást nyújtson azoknak, akik ténylegesen az otthonon belül keresik úgy az egyiket, mint a másikat. Amde — és ezen van a hangsúly — az itteni zsidók is szálljanak magukba, vonják le a mai idők keserű tanulságait és ebből logikusan jussanak el az egyedüli elfogadható következtetéshez. Elmúltak a feleltlen idők! Fő bárki is a zsidó közösség tagjai közül valamit cselekszik, ezt a ténykedését nemcsak az ő, hanem az egész itteni zsidóság számlájára írják. És amennyire nem esik jól bárki tettért, ártatlanul és indokolatlanul, a rövidebbet huzni, gondoljunk arra, hogy a mi könnyelmű és kihívó tetteink, lépéseink következményeit más sem tudja és nem is akarja jogos pálcatorés és még jogosabb zokszó nélkül elviselni. Az egyént általánosítják a közösséggel és fordítva.

Ne tudom másutt mi a helyzet. Am a temesvári elszomorító példából a következő tanulságot vonom le. Mi zsidók máris elfelejtettük azokat a veszélyeket, melyek még csak tegnap fenyegettek bennünket, a mából semmit sem tanulunk, hogy viszont annál végzetesebb ugrással belevessük magunkat a hompap sötét bizonytalanságába.

Fogadja, Szerkesztő ur, igazi nagyra-becsülésem nyilvánítását egy

hűség és aggodó olvasójuk.

Bűnvádi eljárás indult egy mérnök ellen, mert egyszerre két községtől kapott illetőségi bizonyítványt

Temesvár, október 15. Különös bűnvádi eljárás keletkezett egy állampolgársági revízió kapcsán. Révész Artur mérnök a revízió során benyújtotta igazoló iratait, amelyek szerint végigszolgált a világháborút, majd 1918-ban hazatért és átvette a boksánybányai villanytelep vezetését. Közben családjával Temesváron lakott és az állampolgársági listák összeírása idején úgy Temesváron, mint Boksánybányán felvették a Révész-családot a román állampolgárok közé, most pedig a revízió során mindkét helyen kifüggesztették nevüket.

Révész mérnök ma is Boksánybányán él és ezért az ottani községvezetőt kért illetőségi bizonyítványt, amit meg is kapott. Ennek birtokában benyújtotta igazoló iratait az ottani járásbíróhoz, közben azonban Temesváron élő családjával és illetőségi bizonyítványt kapott a temesvári városvezetőtől és ezért a II. számú temesvári járásbírósnál is benyújtották az igazoló iratokat. Később Révész mérnök ügyvédje tanácsára kérvényt nyújtott be a boksányi járásbíróhoz, amellyel közölte, hogy Temesváron már fo-

lyamattan van a revíziós eljárás és így az ottani eljárás megszüntetését kérte. A járásbíró ekkor egy feljelentés alapján áttette az iratokat az oravirai ügyészséghez, amely

hamis okmányok használata címén bűnvádi eljárást indított a mérnök ellen.

Stroescu vizsgálóbíró beidézte Révész mérnököt és közölte vele, hogy a bűnvádi eljárás azért indult meg ellene, mert egyszerre két községtől is kapott illetőségi bizonyítványt. Révész mérnök viszont kijelentette, hogy nem érzi bűnösnek magát, mert

az állampolgárság igazolására bárhol — bárhol — lehet illetőségi bizonyítványt,

amelynek kiállításáról a hatóságok döntenek, őt tehát nem terhelheti semmi bűnvádi felelősség. A vizsgálóbíró tudomásul vette Révész álláspontját, de egyelőre még nem döntött az eljárás megszüntetésére vonatkozóan. Az ügy érdekességéhez tartozik, hogy időközben a temesvári II. számú járásbíró jogerős döntésében elismerte Révész mérnök állampolgárságát.

Az Új Kelet akciója nyomán:

A temesvári zsidó iparosok a királyi helytartó segítségét kéri a mesterkönyvek kiadása ügyében

Az aradi munkakamara miniszteri utasításra fenntartás nélkül kiadja a mesterkönyveket

Temesvár, október 15. A múlt héten az Új Kelet részletesen beszámolt a temesvári zsidó iparosok mesterkönyvének kiosztása körül keletkezett zavaros helyzetről, amelyet a munkakamara ama intézkedése idézett elő, hogy a zsidó iparosok kötelesek előbb bemutatni az állampolgársági revízióra vonatkozó jogerős bírói döntést. Cikkünkben megemlítettük azt is, hogy a munkakamara nem jár el egységesen ebben az ügyben és volt már eset, hogy a királyi helytartóságnál emelt panasz következtében minden fenntartás nélkül kiadták a mesterkönyvet, noha az illető iparos nem tudta igazolni jogerős bírói döntéssel állampolgárságát. Ezért javasoltuk, hogy a temesvári zsidó iparosok egységes lépéseket tegyenek a munkakamara akadékoskodása ellen, ami — tekintettel az állampolgársági revízió hosszas menetére — létalapjában veszélyezteti a temesvári zsidó iparostársadalmat.

Cikkünk és javaslatunk érthető visszhangot keltett az érdekelt zsidó iparosok körében és mint értesültünk, máris megtörténtek a szükséges lépések a mesterkönyvek mielőbbi megszerzése érdekében. Ezen az ügyben ugyanis a temesvári zsidó iparosok, akik a zsidó nemzeti szövetség helyicsoporthoz tartoznak, az állampolgársági revízió kezden este ült tartották, amelyen részletesen megtárgyalták a szükséges teendőket. Végül elhatározták, hogy

memorandumot szerkesztenek, amelyben részletesen feltárják a zsidó iparosok jogi és szakmai helyzetét,

tekintettel a mesterkönyvek kiosztására. A memorandumban arra hivatkoznak, hogy az új alkotmányban lefektetett egyenlőség elvének alapján nem lehet különbséget tenni a zsidó és keresztény iparosok között, főként pedig nem lehet előre kétségbevonni a zsidó iparosok állampolgársági jogait. Erre vonatkozóan egyébként még

semmiféle miniszteri rendelet nem került nyilvánosságra és így a temesvári munkakamara részéről nyilvánvalóan tubuzgóság az állampolgárságot igazoló jogerős bírói döntés felmutatásának megkövetelése. A mesterkönyv hiányában a zsidó iparosok munkalehetősége bizonytalanná válik és évtizedes szerzett jogait is elveszthetik, ami semmiképpen sem lehet célja, vagy érdeke a felsőbb hatóságoknak sem.

A továbbiakban a memorandum azt is megemlíti, hogy az aradi munkakamaránál szintén felmerült a zsidó iparosok mesterkönyvének kérdése, ezt azonban nem intézték el önhatalmúan, hanem az ügyben kérdést intéztek a minisztériumhoz. Most érke-

zett meg Aradra a minisztérium válasza, amely szerint

a munkakamara tekintet nélkül az állampolgársági revízióra, köteles kiosztani a zsidó iparosok mesterkönyvét is.

Ha tehát Aradon fenntartás nélkül kiosztják a zsidó iparosok mesterkönyveit, akkor Temesváron sem járhat el más elvek szerint a munkakamara.

A memorandum megismerésével a zsidó iparosok Friedländer Pál dr. ügyvédet és Stein Sándor titkár, a nemzeti szövetség helyicsoporthoz részéről pedig Rosenfeld Sándort bízták meg. A memorandumot a közeli napokban küldöttség fogja átadni a királyi helytartónak és így remélhető, hogy a temesvári zsidó iparosok mesterkönyvének ügye rövidesen kedvező módon fog elintéződni.

Az a miniszterelnöki leirat egyébként, amely az aradi munkakamarához érkezett, kategórikusan intézkedik a mesterkönyvek kiosztásáról. Ez a 00972/1933 számú rendelet a következőképpen hangzik:

A munkügyi minisztérium jogügyi osztálya a zsidó iparosok mesterkönyveinek kiosztását illető kérdés megvizsgálása után megállapította, hogy az állampolgárságok felülvizsgálására vonatkozó törvény 12. szakasza értelmében ama esetekben, amikor a bírói fórumok elrendelik valamely zsidó vallású lakos állampolgárságának megsemmisítését, a törles a vonatkozó község vagy város állampolgársági névsorából haladéktalanul megtörténik, már az elsőfokú bírói ítélet alapján. Mindaddig azonban, amíg ilyen ítélet nem létezik és amíg az állampolgársági jegyzékből való törles meg nem történt, a zsidó vallású lakosok változatlanul élvezik állampolgársági jogukat.

Igy tehát mindaddig, amíg az érdekelt zsidó vallású lakos esetében valamely bíróság nem mondta ki az állampolgárság megsemmisítését, a munkakamara nem utasíthatja el a szakmai képesítő iratok kiadását ennek a zsidó vallású lakosnak a számára. Ennek következtében

a minisztérium utasítja a munkakamara vezetőjét, hogy adják ki a szakmai képesítő iratokat — munka- és mesterkönyveket — mindama zsidó vallású lakosok részére, akik az ipartörvényben megszabott feltételeknek megfelelnek

és akinek részére a szakmai képesítő bizottságok egyébként már amúgy is elrendelték a képesítő iratok kiadását.

Igy hangzik a minisztérium rendelete, amely tehát az ország valamennyi munka-

kamarájának vezetését utasítja a mesterkönyvek kiosztására. Így tehát a temesvári zsidó iparosok is teljes joggal hivatkozhatnak az aradi munkakamarához érkezett országos érvényű rendeletre, amelynek minden bizonnyal rövidesen Temesvárra is meg kell majd érkeznie.

Temesvári hírek

— A lakbérleti szerződés ellenőrzése.

A temesvári pénzügyigazgatóság a megye összes ellenőreit szolgálattalre hívta be a városba, ahol a lakóházakat tíz kerületre osztották be és ezekben a kerületekben házról-házra ellenőrzik a lakbérleti szerződéseket. Mindazok, akik nem hosszabbították meg szerződéseiket, vagy egyáltalán nem kötötték szerződést, sürgősen pótolják ezt a hiányt, mert az ellenőrzés során úgy a lakókat, mint a háztulajdonosokat szigorúan megbírságozzák.

— Megbüntetett adóhivatali tisztviselőik.

Táutu Vasile temesvári pénzügyi vezérfelügyelő legutóbbi ellenőrző körútján több krassó-megyei adóhivatali tisztviselőt megbüntetett, hivatali szabálytalanságok miatt. Így többek között Stalencs Grigore, Neagoe Rusalin karánsebesi adóhivatali tisztviselőket és Bildariu Ion adószedőt felfüggesztették állásukból, hivatali visszaélések és szabálytalanságok miatt. Fegyelmi büntetésben részesült Balan Marin karánsebesi adószedő, Bria Ilie ferdinándi adószedő, Zocs Dezső karánsebesi adóhivatali felügyelő és Vucu Ananie adószedő. A vezérfelügyelő ugyancsak vizsgálat indítását rendelte el David Aron adóellenőr ügyében is.

— Az állam javára lefoglalt lakberek ügye.

A temesvári pénzügyigazgatóság ezúton is közli az érdekeltekkel, hogy az állam javára lefoglalt lakberek csak is a pénzügyigazgatóság pénztáránál szabad befizetni. Azok a lakók, akik a foglalás dacára a háztulajdonosnak fizetik a bérösszeget, ez csak saját felelősségükre tehetik, mert a pénzügyigazgatóság a lefoglalt lakbér erejéig ellenük is foglalást, illetve végrehajtást vezet.

— Oberländer Ferenc ünneplése.

A temesvári utazó kereskedők egyesülete és a Viribus Unis asztaltársaság lelkes ünneplésben részesítette Oberländer Ferenc kereskedőt, az ismert emberbarátot. Az ünnepélyen megjelent Schüdt Bernát dr. főbíró is, valamint a város kereskedőtársadalmának reprezentánsai és felekezetre való tekintet nélkül az ünnepelt nagyszámú barátja és tisztelője. Az elhangzott üdvözlőbeszédekben Oberländer Ferenc személyével kapcsolatosan a polgári összetartás és testvériség eszméjét méltatták.

— A temesvári iparkamara új főtíkára.

A minisztérium a beérkezett pályázatok és a megejtett képesítési vizsgák eredménye alapján Frátilia Ion Liviu-t, a Gyapjúipar Rt. cégjegyzőjét nevezte ki a temesvári kereskedelmi és iparkamara főtíkárává. Frátilia főtíkári 1920-ban a kereskedelmi felügyelőség főnöke volt, később a Timisoara bank igazgatójává választották, majd a Gyapjúipar Rt. cégjegyzője lett. Pályafutása során nyert értékes és sokoldalú közzgazdasági tapasztalatait bizonyára eredményesen fogja gyümölcöztetni az iparkamara főtíkári állásában is.

— A lugosi munkakamara új vezetősége.

Bottez Gheorghe temesvári munkügyi vezérfelügyelő beiktatta hivatalába a lugosi munkakamara új vezetőségét, amely már meg is kezdte működését.

— A temesvári háztulajdonosok tatarozási haladékok kérése a városól.

A temesvári háztulajdonosok egyesületének vezetősége kihallgatáson jelent meg Baran Coriolan dr. főpolgármesternél, akitől hosszabb haladékokért az egészségügyi offenzíva alkalmával elrendelt tatarozások végrehajtására, valamint a kifogásolt lakások átalakítására. A főpolgármester még nem döntött a háztulajdonosok kérelmének ügyében.

Rubin szőrme- áruházában

vásároljon.

**Dus választék! Legjobb minőségű
árúk! Timisoara IV. Bulv. Berthelot
No 16. Telefon 17-75.**

Uj korszak a temesvári városházán

Két hete iktatták be hivatalába Baran Coriolan dr.-t, Temesvár új főpolgármesterét, akít királyi kézirat hat évre nevezett ki a város élére. Baran Coriolan dr. évekkéi előtt már vezette a város ügyeit és így Temesvár közönsége előbbin esztendő megelégedést keltett kinevezése. Beköltözése alkalmával a főpolgármester leszögezte irányelveit, amelyek a becsületes munka és a közérdek fogalmában eszecsosodnak ki. Ugyanakkor azt is hangsúlyozta Temesvár főpolgármestere, hogy ebben a vegyes lakosságú bánsági metropolisban nem tesz különbséget az ittélő nemzetiségek között.

Baran Coriolan dr. kijelentéseinek öszintességében semmi okunk nincsen kételkedni. A politikai részimek idején is egyike volt a legmarkásabb egyéniségeknek, szavának mindenkor sulya volt, de sohasem tartozott a felelőtlenül ígérgetők táborába. Egyenes magatartását politikai ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni. Így mi sem kételkedhetünk abban, hogy az új főpolgármester valóban nem fog különbséget tenni az ittélő nemzetiségek között és minden polgár munkáját az alkotmányos jogegyenlőség alapján fogja elbírálni. Ennek az elvnek egyébként máris beszédes bizonyítéka volt az a látogatás, amelyet Baran Coriolan dr. az apórgármesterek kíséretében tett Drechsler Miksa dr. főrabbinál, ugyszintén azok a szavak is, amelyekkel a vála tisztelgő hitközségi küldöttségnek mondott: „Tudom értékelni a temesvári zsidóság érdemeit és erőneit“.

Temesvár zsidósága tehát bizalommal tekint az új városvezetés munkája elé és joggal remélheti, hogy az új országépítő munkában, amelynek kapcsán Temesváron is nagy feladatok várnak megvalósításra, a temesvári városvezetés értékelné és méltányolni fogja a konstruktív zsidó munkát is.

Egyesületi élet — a Bánságban

A Zs. N. Sz. helyicsoprtjának szimchátóra este. Mint minden évben az idén is méltó keretek között ünnepli meg a Zs. N. Sz. temesvári helyicsoprtja szimchátóra ünnept. Tehát kedden, október 18-án este a Zsidó Kulturothton valamennyi termében kerül sor erre az ünnepi rendezvényre, melynek keretében a város összes számottevő zsidó művészei lépnek fel. A gazdag és valóban művésziösen összeállított műsorból kiemeljük Freund Leót, az országhatáron túl is ismert zongoraművészt, dr. Friedmann Andort, a zsidó dalkultúra pompás interpretálóját, Fekete Mihályt, a többszörös színházigazgatót és kiváló színművészt, valamint Pollák Agit, a tizenhároméves nagytalentséget díszít. Természetesen, az itt említett művészekon kívül még számos más szereplő és szám fogja kiegészíteni a nagyon nívósan ígérkező szimchátóra művészes-télyt.

A temesvári Egyesült Izr. Hitközség kulturális sorozata. Már évek hosszú sora óta a téli szezon kulturálmegmozdulásában első helyen szerepelnek azok a mindig nagynívójú előadás-sorozatok, melyeket a temesvári egyesült izr. hitközség rendez és melyeknek keretében a bánsági zsidó kultúra legértékesebb reprezentánsai vonulnak fel. Az idei előadás-sorozatot vasárnap, november 2-án dr. Drechsler Miksa főrabbi előadása vezeti be, melyet aztán még további 20 előadás követ, amelyek a zsidó élet összes aktuális és kulturális kérdéseit fogja felölelni.

A temesvári Egyesült Izr. Hitközség Könyvtárának vezetőségétől kapjuk az értesítést, hogy november elsejétől kezdve az érdeklődő olvasó közönség rendelkezésére bocsátja legmodernebbül berendezett és 3500 könyvből álló hatalmas könyvtárát. Az olvasópublikum rendelkezésére áll a külön olvasóterem is. Természetesen, a könyvek használata teljesen díjtalan.

A temesvári Házámir dalárda chanukai koncertje. Friedmann Samunak, a Házámir dalárda kitünő karmesterének dirigálása mellett a napokban kezdi meg a Házámir teljes együttese azokat a próbákat, melyek elő fogják készíteni ezt az országsszerte ismert és pompás zsidó énekkart a chanukára kontemplált nagyszabású koncertre. A próbák műsorán főleg palesztinai zsidó népdalok fognak szerepelni, hogy a hangversenyen a közönség megismerhesse a héber népdalköltészet legújabb termékeit. Programbaiktatták még a Goldmark férfikórusait is, melyek a zsidó zenei élet évszázados remekművei.

Az aradi zsidó elemi iskolában iparos műhelyeket rendeztek be

A zsidó ifjuság átrétegeződésének gyakorlati keresztülvitele

Arad, október 15. (Az Uj Kelet tud.) Országos jelentőségű ujtást vezetett be az aradi hitközség a tulajdonát képező zsidó elemi iskolában. A hitközség vezetősége ugyanis elhatározta, hogy az aradi zsidó elemi iskolában bevezetik tananyagként az ipari szakmák gyakorlati elsajátítását is. Erre az elhatározásra a szükségesnek mutatókozó átrétegeződés készítette a zsidó hitközség vezetőit. A zsidó hitközség igen figyelemreméltó és korszerű kezdeményezése az illetékes tanügyi hatóságoknál is a legkedvezőbb hatást váltotta ki és a legteljesebb hozzájárulásukat adták a nagyhorderejű tanügyi reform bevezetéséhez.

A terv már a múlt évben foglalkoztatta a hitközség és a zsidó elemi iskola vezetőit, de annak keresztülvitelére csak az idei tanévben került sor. Ennek megfelelően a zsidó elemi iskola épületében lakatos, mechanikus és asztalos műhelyt rendeztek be.

Ehhez az elemi iskola felsőbb osztályainak tanulói gyakorlati oktatásban részesülnek. A

közüktatásügyi minisztérium tanterve szerint ugyanis minden iskolában be kellett vezetni a „Iucru manual“-t. A kézimunka óra alatt az aradi zsidó elemi iskola 4-7 osztályának tanulói a lakatos-mechanikus és asztalos műhelyekben nyernék gyakorlati képzést. Ezekben a műhelyekben a város legképzettebb zsidó iparosai a szerszámkezelésre és a nyersanyagok felismerésére tanítják meg az elemi iskolai tanulókat.

A zsidó iparosokat ugyanis annyira áthattotta az aradi zsidó hitközség országos jelentőségű kezdeményezése, hogy felajánlották teljes közreműködésüket a gyermekeknek az ipari szakmában való szakszerű képzésére.

Ennek az ujtásnak nagy jelentősége van abból a szempontból is, hogy a gyermekek már az elemi iskolában megismerkednek a fontosabb iparágakkal, amelyekből megfelelő szakoktatást és utbaigazítást kapnak. A fiatal fiúk ugyszólván játszva sajátíthatják el az iparágakat és ezek tanulása közben megállapítható lesz, hogy kinek melyik ipari pályára van hajlama, amely aztán nagyon megkönnyíti későbbi állandó foglalkozásának megválasztását.

Az is bizonyos, hogy az iskola padjai közül kikerülve az a gyermek, aki már az elemi iskolai tanulmányai közben elsajátította az ipari pályákban való jártasságot, sokkal könnyebben tud elhelyezkedést találni, mert bármelyik iparos szívesebben alkalmazza tanoncként, mint azokat, akiknek a mestersejben még semmi jártasságuk sincs.

Az aradi zsidó elemi iskolában létesített műhely az első ilyen intézmény az országban és valószínű, hogy a pedagógiai és gyakorlati eredmények felmutatása alapján az ország más iskolái is bevezetik a diákok ipari pályákra való előkészítését.

Annai máris megállapítható, hogy az aradi zsidó szülők, akiknek gyermekei a zsidó elemi iskolába járva a gyakorlati pályákra való előkészítésben részesülnek, hálás szívvel gondolnak azokra, akik ezt a korszerű és nagyon fontos ujtást bevezették.

fregoly

Timisoara IV. Bulv. Berthelot 14. (A Notre Dame-mal szemben).

Női és férfifejlejtőket, téllkabátokat, iskolai egyenruhákat és kabátokat jókivitelű minőségben, szabott árak mellett vásárolhat. **Dus választék!**

Utban a hebraizáció problémájának megoldása felé!

Temesváron felvetődött egy magánjellegű héber tanítóképezde életre-hívásának terve

Helyiség, összeválogatott tantárgyak, kiváló tanerők már vannak, csak éppen a büdzse biztosítása körül jelentkeznek bajok

Timisoara, október 15. (Az Uj Kelet tud.) Eddig számtalan gyűlésen és még több előadás keretében foglalkoztak az erdélyi hebraizációs problémával. Sajnos, ezideig — legalább! — az illetékes vezető tényezők és a zsidó közönség sem talált ezzel a kérdéssel kapcsolatosan olyan megoldást, mely egyttal kibontakozást jelent ebben a ma már vitális zsidó problémában.

Az adott kérdéssel kapcsolatosan a baj rendszerint két oldalán is jelentkezik. Az egyik: csak nagyon nehezen lehet rávenni egy-egy zsidó közösséget, hogy a héber tanulást elsőrendű kérdéssé avassa, — a másik: ha viszont a közösség immár vállalja a hebraizációval járó összes konzekvenciákat, nem áll a rendelkezésére megfelelő tanerő. A két nehézség közül a súlyosabbik, hogy ebben az ország részben, valóban, nagy hiány mutatkozik a héber tanerőkben. Hejlyesebben: professzionálisan működő héber oktatók nincsenek is, akik pedig mégis működnek, azokat az ország másik végéből kellett idehozunk. Erre a legjobb bizonyítékot Temesvár adja és a mód, ahogy itt egy kétségtelenül kiváló besszarábiai tan-

erővel oldották meg ezt a kérdést.

A héber tanerő hiánya már régebben is számos megoldási lehetőséget vetett fel, — ám egyik sem mutatkozik olyan életrevalónak, mint az a terv, mely a nyarutóján itt Temesváron cionista körökben vetődött fel. Ez a szóbanforgó terv, kétségtelenül, a legmerészebb, de éppen merész ujszerűségénél fogva végleges megoldást kíván biztosítani. **Dr. Briszker Ezekiel és dr. Rosenberg Oszkár** az érdem, hogy

itt Temesváron tervbevétték egy magánjellegű hébertanítóképezdenek az életre-hívását.

Az elgondolás reális uton halad és így arra a konkluzióra jut, hogy egyelőre tuiméretezett volna egy nyilvánosjogu képezdenek a megalakítása. Ezzel szemben egy magánjellegű képezde azonnali megalakítása és működése elé semmi akadály sem görődülne.

A terv szerint a munkásság beindításakor tíz, maximum tizenöt növendéke volna a héber képezdenek. A növendékek összeválogatásánál figyelembe vennék az egyes jelentkezők — jelentkezőkben pedig igazán nem volna hiány — a chederekben, illetőleg a jesivákban szerzett előképzettséget, mint-hogy kötelezően megkivánánk, hogy a növendékeknek négy középsikolai végzettségük legyen. Az előírt tananyag viszont felölelné a következő studiumokat: román nyelv és irodalom, héber nyelv és irodalom, továbbá zsidó történelem, tnách, azaz bibliai exegézis, midrás és palesztinai ismeret. A megfelelő tanerőkben sincsen hiány, mert csak a héber nyelv kiváló művelőit említsük meg — Kutscher Jakab, Fleischer Lipót igazgató és Edelstein M. Dávid, ezek mind országsszerte ismert nevék.

Már odáig is eljutottak, hogy a képezde büdzséjén is komoly kalkulációkat ejtettek. Eszerint

Mercur Camionaj Autószállítási vállalat

Vállal szállításokat az ország bármely részébe autókkal és CFR-rel.

Timisoara IV. Str. J. Vacarescu 8.

Telefon: 41-66

havi 20 ezer lejjelel fenn lehetne tartani ezt az Erdélyben, de az országban is egyedülálló héber fellegvárat.

Az első időkben, a terv elindulásának pillanatában már-már azt hitte mindenki, akinek a hebraizáció kérdése szívügye, hogy az elgondolás immár szeptember-októberben a megvalósulás stádiumába jut. Am az utolsó pillanatokban nem várt nehézségek állottak elő. Ezekről a „nehézségekről“ mondotta az úgy egyik lelkes előharcosa olyan természetűek, melyek bizonyos vonatkozásokat tartanak fenn — az anyagi kérdésekkel. Am ezeket a látszólagos nehézségeket át lehet hidalni, ha a Zsidó Nemzeti Szövetség illetékes tényezői a legkomolyabban és a legnagyobb szánakban a szóbanforgó és valóban nagyszabású elgondolás szolgálatába államánk.

Mint halljuk a terv végleges realizálását most későbbi időpontra tolták ki. Ez volna a legkisebbik baj. Am a terv — ne maradjon terv, a terv meg is valósuljon! — Ez fontosabb mindennél. A Zsidó Nemzeti Szövetség feladata, hogy a tervet mostani embriói állapotából elősegítse — a realizálás felé. (—)

Lugosi hírek

— Élénk zsidó ifjusági élet Lugoson. A Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoprtjai közül, kétségtelenül, első helyen áll a lugosi lelkes csoport. Bajnak azonban mindig számított a csoport aktivitásában az a körülmény, hogy hosszabb jelleggel sohasem volt dolgozó ifjusági csoportja. Az elmúlt hónapban újabb, erőteljes szervezkedés indult meg az itteni zsidó ifjuság körében és mindjárt az első szervezési munka eredményeként hozzátvetőlegesen hetven fiú és leány kapcsolódott be a munkába. A szóbanforgó csoport a közelmúltban választott új vezetőséget, melynek élére Epstein Pál került. **AE**

— A lugosi nőegylet szórakoztató délutánjai. A mai sulyos idők fokozottabb mértékben veszik igénybe a különböző zsidó jótékony intézmények pénztárait s így ezeknek az egyesületeknek a tagdíjakon kívül állandóan újabb jövedelmi források után kell nézniük. A lugosi izr. nőegyletnek évek hosszú sora óta igen jelentős bevételt biztosítanak az ugynevezett szórakoztató kártyadélutánok. Az ősz beálltával az idén is megrendezik ezeket a szórakozáson túl karitatív szempontokat szem előtt tartó délutánokat. Október 13-án az első ilyen délutánt immár meg is rendezték dr. Dobó Jenőnének, a nőegylet elnöknőjének lakásán, mely komoly eredménnyel zárult. A következő délutánok háziasszonyi tisztjét a következő hölgyek látják el: október 20-án Steuer Józsefné, 27-én Mikes Marcellné, továbbá november 3-án dr. Fekete Dezsőné, 10-én Lengyel Albertné, 17-én Rosenfeld Vilmosné, valamint november 24-én Braun Jenőné.

Szebbnél szebb szövetmaradékok, valamint más őszi ujdonságok érkeztek. Keresse fel azonnal

MARADÉKRUHÁZAINKAT míg a készlet tart. Timisoara Bulv. Carol 5. szuterén és Fröbl-u. 40. Brück-ház.

Magyar Prágá

Hitler randu gyarm

A szudeti illetőleg a világpolitikai dol. Azok a hogy München pot álljon leg: újabb gúnyban szititk: előre Ezek a szakadt kapcsolatok lehet zontjára, aigha szá Ujabb, tükörzöde Magyar igényei kibontak tengely

Mint a Pe

Budapest kiterjedt ták el mag 1910., 1911 ugyane jelent. A bel pattedeik es-hszlová táscival és szlovákiaáb lo alatt. a lépés cs már rég melyek a zenéht ko tartottak. ki Budape intézkedés kormány lyokkal s

Röviden rányi Ká tegnap vé mansdorf német bir három óra terelnökt német kö ügyminisz résztvette gyát a m képeztek. A tárg Hitler nöktel, szág ig

Egy Es elégedjen pontból mondjana nyelkről, kívánatos gyar-leng A Dail a négy

Magyarország újra felveszi a tárgyalásokat

Prágával?

Olaszország fel akarja tartóztatni Németország középeurópai terjeszkedését?

Románia és Jugoszlávia Magyarország eszlovákiai igényei ellen foglalt állást

Hitler elkészítette Angliához intézendő memorandumát, melyben visszaköveteli a német gyarmatokat

A szudetaterületek német megszállásával, illetőleg a müncheni egyezményvel megindult világpolitikai események lavínja tovább zúdult. Azok a vágyak, melyek arra irányultak, hogy München után bizonyos nyugalmi állapot álljon be, nem teljesedtek be. Ellenkezőleg: újabb és újabb, világpolitikai jelentőségükben szinte felmérhetetlen események vetítik előre árnyékukat.

Ezek a várható események főleg a megszakadt magyar-csehszlovák tárgyalásokkal kapcsolatosak és olyan világpolitikai fordulatok lehetőségét rajzolják a közeljövő horizontjára, amire annak idején Münchenben aligha számítottak.

Újabb, főleg francia sajtóközleményekben tükröződő jelentések szerint Magyarország csehszlovákiai területi igényei tekintetében egyre erőteljesebben kibontakozó ellentétek merülnek fel a tengely két állama: Németország és Olaszország között.

Mint a Petit Parisien jelenti: Mussolini —

Hitlerrel szemben — azért állott a magyar követelések mellé, mert így akarja feltartóztatni Hitler déli-kelet-európai terjeszkedését. A magyar követelések tekintetében Olaszország és Németország között felmerült ellentétekre talán az a szenzáció erejével ható jelentés vet fényt, mely szerint

Olaszország újabb négyhatalmi értekezlet összehívására gondolt, de azt a tervet Hitler ellenállása miatt el kellett ejteni.

Ennek megfelelően Olaszország más megoldáshoz folyamodik és azt fogja javasolni, hogy a jövő héten Velencében, vagy Brioniban üljenek össze a francia, olasz, angol és német külügyminiszterek, hogy a magyar követelések ügyét megtárgyalják.

Ha itt sem fog sikerülni a kompromisszum létrehozása, úgy nem lehetetlen, hogy Németország és Olaszország között elhidegülés fog beállni.

A világpolitika újabb eseményeiről alábbi tudósításaink számolnak be:

Mozgósítás Magyarországon

Budapestről jelentik, hogy Magyarországon kiterjedt katonai rendszabályokra határozta el magukat. Behívták az 1908., 1909., 1910., 1911. és 1912. korosztályokat, ami, ugyane jelentés szerint, félmozgósítást jelent. A behívottaknak hétfőn reggel kell csapatteükenél jelentkezniük. Az intézkedést a csehszlovák rádióállomások ismételt fenyegetésével és azzal okolják meg, hogy Csehszlovákiában több korosztályt tartanak zászló alatt. Budapesten hangoztatják, hogy ez a lépés csak megfelelő a Csehszlovákiában már rég fennálló katonai intézkedéseknek, melyek a mozgósítás megszüntetése után tizenhét korosztályt továbbra is zászló alatt tartottak. Magyar részről tehát — jelenti ki Budapest — csak minimális biztonsági intézkedésekről van szó, melyeket a magyar kormány a csehszlovák katonai rendszabályokkal szemben elengedhetetlennek lát.

Hitler és Darányi tanácskozásai

Röviden már tegnap jelentettük, hogy Darányi Kálmán volt magyar miniszterelnök tegnap váratlanul Münchenbe érkezett Ermansdorf budapesti német követelt. Hitler német birodalmi vezér és kancellár délután három órakor fogadta a volt magyar miniszterelnököt. A megbeszéléseken a budapesti német követlen kívül Ribbentrop német külügyminiszter és Brücker szárnysegéd is résztvettek. Hír szerint a megbeszélések tárgyát a megszakadt magyar-cesh tárgyalások képezték.

A tárgyalásokról elterjedt hírek szerint Hitler közölte Darányi volt miniszterelnökkel, hogy a maga részéről Magyarország igényeit néprajzi keretek között hajlandó támogatni.

Egy Berlinből keltezett Rador-jelentés szerint, miután Németországnak most már biztosítékai vannak Csehszlovákia részéről, a német birodalom nem kívánja ennek az államnak további gyöngítését.

mert az a felfogása, hogy Csehszlovákia földrajzi helyzete révén értékes tényező lehet a Dunamedencében.

Németország tehát — folytatja a Rador-jelentés — arra fog törekedni, hogy Magyarország részéről Szlovákiát ne érje túlnagy megoonkítás.

Berlin igyekszik rábírnai a magyarokat, hogy elégedjenek meg azzal, ami néprajzi szempontból jogos és azt kívánja tőlük, hogy mondjanak le a Kárpátaljáról vonatkozó igényeikről, mert Németország sohasem tartotta kívánatosnak a Kárpátalja által adódó magyar-lengyel közös határt.

A Daily Mail úgy tudja, hogy a négyhatalmi értekezleten résztvevő át-

lamok budapesti követei rövidesen megbeszélésre ülnek össze és ott kísérik meg a csehszlovák-magyar ügy elintézését. A Times arról az eshetőségről ír, hogy a négyhatalom berlini nagykövetei ülnek össze hasznló tanácskozásra, de ez kevésbé valószínűnek látszik, mint az előbbi megoldás.

Chalkovszky és Darányi eltávoztak Münchenből

Münchenből jelentik, hogy a szombati nap folyamán eltávoztak Münchenből Chalkovszky csehszlovák külügyminiszter és ugyancsak elhagyta München Darányi Kálmán volt magyar miniszterelnök is.

Londonból jelentik, hogy a csehszlovák pénzügyi bizottság megjelent az angol kincstári hivatalban, hogy résztvegyen az angol és francia kormányok képviselőinek első plenáris ülésén. Valószínű, hogy az ülésről hivatalos közlemény adnak ki.

Október végén választ elnököt Csehszlovákia

A Stefani jelenti Prágából, hogy az új csehszlovák állam elnökének megválasztására valószínűleg október végén, vagy november

A francia sajtó szenzációs híradása Mussolini és Hitler súlyos ellentéteiről

Mint Párizsból jelentik, a francia lapok élénken kommentálják a magyar-csehszlovák viszályt. A Le Petit Parisien így ír: Ugy lát-szik, hogy

Mussolini az Anschluss és a szudetaterületek Németországhoz való csatolása nyomán szerzett súlyos tanulságai alapján fel akarta tartóztatni a középeurópai német terjeszkedést. Ezzel szemben Hitler fel akarja használni a kedvező pillanatot, hogy a birodalom csápjait minél messzebbre kinyújtsa délkelet felé.

Főlttébb érdekes volna tudni — jegyzi meg a lap —, hogyan fog sikerülni a lengyel két tagjának egyforma mértékben kielégíteni óhajukat és kompromisszumot kötni.

A Le Journal jelenti egyidejűleg Rómából: Az olasz kormány szerint nincsen vesztegetni való idő. Ugy lát-szik, hogy Rómában újabb négyhatalmi értekezletre gondoltak, de Hitler kancellár ellenkezésén ez az akarat megtört. Ezért Rómában más megoldáshoz folyamodtak:

Olaszország javaslatot fog tenni arra, hogy Velencében, vagy Brioniban a jövő hét elején üljenek össze a francia, olasz, angol és német külügyminiszterek.

elején kerül sor. Minden valószínűség szerint a csehek, szlovákok és rutének közös meg-egyezőssel egységes jelölte fognak megválasztani.

Lengyel-jugoszláv cáfolatok a közös lengyel-magyar határ ügyében

Varsóból jelentik, hogy a lengyel kormány hivatalosan cáfolja egyes külföldi lapok azon híradását, amely szerint Jugoszlávia kornánya tiltakozott volna a magyar-lengyel határ közös gondolata ellen. Hasonló cáfolatot adott ki a jugoszláv kormány is.

Varsói jelentés szerint Beck külügyminiszter pénteken kihallgatáson fogadta Hóry magyar követet.

Londonban tanulmányozzák a magyar követeléseket

Mint Londonból jelentik, az angol külügyi hivatalban tegnap egész napon át tanulmányozták a magyar kormány komáromi nyilatkozatát és a müncheni egyezményt, hogy eldöntésük, vajjon a vizály milyen módon rendezhető. Az a kérdés, hogy összeülhet-e most a négyhatalmi kormányfői értekezlet, vagy pedig a berlini nagyköveti tanács elé utalják-e a magyar-cesh ügyet? A megfelelő lépéseket Halifax lord angol külügyminiszter teszi meg.

Angol minisztertanács foglalkozik a cseh-magyar kérdéssel

Londonból jelentik, hogy bár a brit kormány rendes körülmények között minden szerdán minisztertanácsot tart, a következő szerdán ennek az összejövetelnek rendkívüli jellege lesz, mert azon a kormány valamennyi tagja részt fog venni a vidékről ez alkalomra visszatérő Chamberlain miniszterelnök elnöklése alatt. Itt kerül sor ugyanis a müncheni egyezmény óta beállott politikai változások megbeszélésére és a további lépések alapos megvizsgálására. Szóba jön, hir szerint, elsősorban, mint legelőőbb és legtöbb újabb bonyodalommal fenyegető probléma, a cseh-magyar kérdés, továbbá a brit-olasz viszony, a spanyol polgárháború és végül a keleti helyzet. A minisztertanácsot Európa-szerte igen nagy érdeklődés előzi meg.

Szlovákiában elfogták Szalasi fiút

Hivatalosan jelenti Pozsonyból, hogy 304 főből álló magyar csoport, nagyrészenben szellemi foglalkozásuak, felfegyverkezve Magyarországból jövet a csehszlovák csapatok és csendőriek fogságába került a kárpátaljai Sempt domb mellett. Az elfogottak között orvosok, bírók stb. vannak a Turul, Move és a Nyilaskeresztes szervezetek tagjai közül és közöttük szerepel Szalasi őrnagy fia is.

feleik" veszekedése miatt. Így Csehszlovákiának, amelyet Berlinben már a birodalom védőszárnyai alatt képzelnek, teljesíteni kellene az Olaszországtól támogatott Magyarország követeléseit. A Magyarország és Lengyelország által kért közös határra vonatkozólag a lap megjegyzi, hogy ennek létrejötte kordont jelentene a bolsevista Oroszország felé, de feltehető, hogy a két országnak egyedül ez az érdeke fűződik a közös határ megteremtéséhez. Az angol lap idéz a Mein Kampf-ból, amelyben Hitler leszögezi, hogy az új birodalomnak akár erőszakos eszközökkel is meg kell akadályoznia, hogy egy második katonai hatalom létesüljön a német határon.

Szigoru diszkrécióval kezelik Csáky gróf római tárgyalásai

Rómából jelentik, hogy Csáky gróf magyar külügyi kabinetfőnök római tárgyalásainak eredményét féltő diszkréció veszi körül. Altlitól Ciano gróf olasz külügyminiszter és lord Perth legutóbbi megbeszélése során felmerült a magyar-csehszlovák tárgyalások kérdése is. Római diplomáciai körök benyomása szerint

Prága és Budapest között rövidesen ismét megkezdődnek a közvetlen tárgyalások.

Általában nem hiszik, hogy a négyhatalmi értekezlet újabb összehívására a magyar-csehszlovák kérdéssel kapcsolatosan nem kerülhet sor mindaddig, amíg a közvetlen tárgyalások összes lehetőségei ki nem merültek.

Imrédy azonnali lemondását követeli egy magyar náci-lap

Budapestről jelentik, hogy a nemzeti szocialista „Magarság” az Imrédy-kormány azonnali lemondását követeli. A lap szemére hányja Imrédy miniszterelnöknek, hogy közeledést próbált létrehozni a demokratikus államokkal akkor, mielőtt a totalitárius országok irányítják Közép-Európa politikáját.

Románia és Jugoszlávia szembehe-lyezkednek a magyar igényekkel

Bucuresti jelentés szerint az Univerul rámutat arra, hogy tekintettel a magyar igényekre, amelyek a komáromi tárgyalások megszaktására vezetnek s amelyek tulleplik minden igazság keretét,

Románia, egyébként teljes egyetértésben Jugoszláviával, tudomásra hozta Budapesten és a müncheni egyezményt aláírt négy hatalom fővárosában, álláspontját. Eszerint a két ország egyhangu közvéleménye szembehehelyezkedik a magyar igényekkel,

amelyek tulleplik a Münchenben leszegezett elveket és csak a magyar sovinizmus mértéktelen törekvései által magyarázhatók.

Románia Franciaországtól és Angliától várja az új békeszerződésék létrejöttének megakadályozását

Párizsból jelentik, hogy a Le Temps bizonyos megjegyzéseket tesz Románról, Csehszlovákia szttagolásával kapcsolatban. A román nép által levont első következtetés, — írja a lap, — a legutóbbi eseményekből az, hogy mostantól fogva csak saját erejére számíthat. Ezután a védeszközök tökéletessége főgondját képezi Romániában mindazoknak, akiket a nemzetvédelem gondja megillet. A katonai újjászervezés és az összes polgárok szemében rendkívüli sürgőséget nyert. Az uralkodó elnökletével tartott s a védeszközök újjászervezésének és tökéletességének szentelt minisztertanácsok, követik egymást fokozott iramban. Egyébként ismeretes, milyen óriási szerepet tölt be az Országőr-intézmény, amely az ifjuság nemzeti, testi és erkölcsi nevelését tűzte ki célul. Ez az intézmény, amely feléleli az összes román ifjakat 7-től 18 éves korukig, kiterjed az egész országra és hivatva van minél mélyebben bevésni a nemzet iránti kötelességérzetet és azon akaratot, hogy a végső határig megvédjék életüket és a nemzeti eszményért feláldozott elődök által megvont határokat.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

KÜZGAZDASÁG

Tovább tart az aranyvándorlás Amerika felé

A közép-európai valuták javultak az elmúlt héten a zürichi magánforgalomban

A nyugateurópai devizatözsdeken az elmúlt héten sem csökkent számottevően az eddigi izgalom, vagyis a világpolitikai események alakulását illetően tart a pesszimizmus. Ez alól talán London a kivétel, mivel a City szerint Anglia most már — minden valószínűség szerint — európai konfliktusokban aligha vállal aktív szerepet az elkövetkező hónapokban. Talán ezzel magyarázzák azt is, hogy amíg a többi európai államokban tovább tart a tökemenedülés az USA felé, addig Angliába jelentős arany mennyiségek érkeztek Newyorkból. Hogy az angol font ennek ellenére lanyhulásra hajlik, az kizárólag az angol valutakiegyenlítőalap ilyen irányú intervenciójával magyarázható.

Az európai devizatözsdeken az aranyárak az elmúlt héten alig változtak, a dollár iránti kereslet változatlanul nagy,

a holland forint és francia frank tartott, a svájci frank — a nagy tőkevándorlások miatt — mindenütt lanyhább és ennek megfelelően a hét végén a zürichi árfolyamok egy árnyalattal magasabbak voltak. A font az elmúlt héten hullámzó volt, a dollárral szemben alacsonyabban jegyzik. A zürichi magánforgalomban a különböző sperrmarkok és márkabankjegyek árfolyama egy árnyalattal emelkedtek, a Reichsbank intervenciói következtében. Így a márkabankjegyeket 60—63-as árfolyamon jegyzik. A pengőbankjegyek árfolyama 65—67-re, a csehszlovák bankjegyek árfolyama 12-re javult, a lejbankjegyeket változatlanul 2—2.15-ös árfolyamon jegyzik a zürichi magánforgalomban. A zlotybankjegyek lanyhán tendáltak, a lengyel kormány újabb devizaszigorító rendelkezései miatt.

Kis forgalom mellett a hét végén lanyha volt a bucuresti tőzsde

A fixkamatozású papírok közül csak a novemberi és decemberi szelvényesedésségük árfolyama tartott, az összes vezető részvények lanyhák

Bucuresti, október 15. A bukaresti tőzsdén az elmúlt hét folyamán szokatlanul kis forgalom bonyolódott le, többszöri irányzatváltással. A fixkamatozású papírok piacán a november 1. és decemberi 1-i szelvényesedésségük árfolyama tartott maradt, a többi lanyhult. A Stabilizarea 3 ponttal 60.50-re, a Desvoltairea 4 ponttal 60-ra, a kisajátítási kötvény másfél ponttal 62.25-re, az adóbón 2 és fél ponttal 46.50-re lanyhult, a többi változatlan, az 1933. évi renta 65.25, az Investarea I kötvény ragy címlettel 83.75, a kis címletű 80.50. A bankrészvények alig tartottak. A Parca Nationala részvény 75 lejjel 5400 lejre javult, a Româneasca 10 lejjel 585 lejre, a Credit Industrial 10 lejjel 810 lejre lanyhult, a Comro változatlanul 245 lej, a Credit Român 440 lej, az Albina 330 lej. A biztosítási papírok

üzlettelerek, változatlan árfolyamokkal, a Dacia-România 4025 lej, a Generala 1150 lej, az Agricola-Ponciera 325 lej, a Nationala 270 lej. A petróleumrészvények a hét elején tartottan terdáltak, a hét vége felé általános lanyhulás mutatkozott, az Astra Română 30 lejjel 890 lejre, a Steaua Română 35 lejjel 340 lejre, a Concordia 30 lejjel 510 lejre, a Credit Minier 15 lejjel 260 lejre lanyhult, a Redevinta változatlanul 210 lej. Az ipari részvények szintén lanyhák. Feltűnő a Mica 110 lejes árcsúcsa (1200 lejre), tekintve, hogy az aranybányászat fokozottabb támogatásáról szóló törvényt az elmúlt héten hirdették ki. A Pesita 35 lejjel 465 lejre, a Letea 40 lejjel 900 lejre lanyhult, a Tramway-Bucuresti 25 lejjel 1230 lejre javult.

Iparpártolási kedvezmények

A Legfőbb Iparügyi Bizottság kedvezően véleményezte a „Patria” S. A. R. pt. Exploatarea Lemnelor ama kérését, amelyben a hosszumezői üzeme iparpártolási kedvezmények az affiliációjára, az Industria Lemnelor din Biesad S. A.-ra való átruházását kérte.

A Legfőbb Iparügyi Bizottság kedvezően véleményezte a Kolozsvári Vasöntő és Gépgyár Rt. ama kérését, hogy az iparpártolási kedvezményeket a vállalat új cégére, a „Corvinus” S. A.-ra írják át.

A Legfőbb Iparügyi Bizottság a következő cégek iparpártolási kedvezményeinek megvonására tett indítványt:

S. A. Forestiera din Toplița, fost Zenta-Rockányi, Mărginaș, jud. Mureș.
G. Pecol & Co, Santa-Maria, jud. Hunedoara.

Rövid időn belül kiadják a negyedik évnegyedre szóló importengedélyeket. Bucurestiből jelentik: A negyedik évnegyedre szóló behozatal kérdése néhány napon belül megoldást nyer. Jelenleg a deviza diszponibilitás megállapításán dolgoznak és az engedélyek kiosztása rövidesen megkezdődik. Az elmúlt évnegyeddal szemben nagyobb változások nem lesznek. Most arra törekednek, hogy a kevés diszponibilitás kizárólag nyersanyagok importjára használhatóság fel.

Állandó mintavásárt szerveznek Bucurestiben. A nemzetgazdasági minisztérium tanulmányi osztálya kidolgozta a Bucurestiben szervezendő állandó nemzetközi mintavásár megszervezésének tervezetét és a vonatkozó

GOEDEN DAG

Ez a köszöntés van mindenki ajkán Hollandiában. Ugyancsak minden országban van ott is, mint más országokban, az „505 a csikkek”, ez az új remek cukorka.

5 0 5
EUROPA CUKORKAJA
Romániában gyártja:
KANDIA S. P. A. TIMISOARA.

rendelettervnyét rövid időn belül kihirdetik. A nemzetgazdasági minisztérium egyidejűleg átiratot intézett Bucuresti városához, hogy jelöljenek meg megfelelő területet, ahol a mintavásár állandó épülettel és pavilonnal felépíthető. Az első mintavásárt 1939. év tavaszára tervezik.

Emelkednek a táblialveg-árak. A nemzetgazdasági minisztérium és a legfőbb kartellbizottság jóváhagyta a táblialvegkartellnek az árak mérsékeltebb emelésére irányuló kérését és így a felemelt árak már életbeléptek. Az áremelést a termelési költségek emelkedésével indokolják.

Újabb közégi taxák lépnek életbe. A belügyminisztérium rendelettervnyét készített újabb közégi taxák életbeléptetéséről. A rendelettervnyét átküldték a Legfőbb Törvényelőkészítő Bizottsághoz.

Az iskolaév
kezdetével, amidőn gyermekei oktatásáért anyagi áldozatot hoz és az iskolába beiratja, ne feledkezzen meg, hogy ilyenkor gyakrabban fordulnak elő fertőzések. Gondoljon gyermeke egészségére és lássa el a kellemesen illatosított

„SEN LASLO”

Fertőtlenítő toalett szappannal, mely megvédi a gyakori fertőző betegségektől.

Számos orvosnár szakvéleményén kívül profesor Dr. Mihail Zolog, Dr. Konradi a cluji egyetemi klinikai vizsgálatuk alapján, okmányokkal igazolják, hogy a SENLASLO szappan tökéletesen fertőtleníti, mindazonáltal nem ártalmas a bőrre, sőt azt puhán tartja.

Zürichi árfolyamok (október 15.): Márka 176.65, holland forint 240.30, dollár 441.75, font 20.915, francia frank 11.69, olasz lira 23.20, csehszlovák 15.175, pengő 87.50, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.—, belgas 74.65.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	139.93—142.—
font	664.47—674.82
palesztinai font	665.16—675.51
svájci frank	31.74—32.22
francia frank	3.59—3.80
holland forint	75.97—77.07
olasz lira	7.172

márka	33.—39.—
pengő	26.50—27.—
csehszlovák (hivatalos)	4.70—4.80
csehszlovák (negociabil)	4.35—4.40

A gabonaelexportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. A bucuresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font 30%-os szabadkvóta	1.146—1.153
font, 40%-os kliringkvóta	985—995
font, 20%-os kliringkvóta	1.180—1.190
dollár 30%-os szabadkvóta	245—255
francia frank 30%-os szabadkvóta	6.80—6.85
svájci frank 30%-os szabadkvóta	60—61
holland forint 30%-os szabadkvóta	133—134

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláírástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett közölünk. Jelégis levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Ha Brassóban házat vagy telket akar venni vagy eladni, forduljon bizalommal Vasas építési vállalkozóhoz, ahol szakszertű felvilágosításban részesül. Str. Gh. Lazar 9/a. Nivea-gyár mellett.

JAIKZETTABLA alumíniumból tetszetős, kislak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Baros papírkereskedés, Cluj.

Komoly mellékképviseletet vállalna fűszer-szakmában Erdély és Bánátban bevezetett, bérlettel rendelkező, megbízható fiatalember. „Garanciám van” jelégére a kiadóba.

Férjhez mennék 45—50 év körüli gyermekeken izr. uriemberhez, akinek egzisztenciája van. Negyvenes gyermektelen özvegyasszony vagyok 250—300 ezer lej készpénzzel rendelkezem. Házasságközvetítők kizárva. Kalandorok kiméjlenek. „Szorgalmas” jelégére a kiadóba.

Autorizált könyvelő jutányosan vállalja kiskereskedők, kisiparosok könyvvelfelügyeletét és vezetését. Cím a kiadóhivatalban.

Férjhez menne jólmenő üzlettel rendelkező urilány 40—45 éves, egzisztenciával rendelkező komoly, egyedülálló úriemberhez. Gyógyszerész vagy droguista előnyben. Leveleket fényképpel „Komoly” jelégére a kiadóba.

Jesivát végzett és katonai kötelezettségének eleget tett fiatalember chimis, rase, gemore, stb. tanítását vállalja egyenként, vagy csoportosan. Vidékre is megy Grünfeld Eugen Cluj, Str. Aron 39.

Eladó finom kivitelű kombinált szekrények, modern díó teleháló, rőlesmlé, modern fotel. Műasztalos, Str. Fr. David 3.

Autorizált könyvelő, teljesen állású munkatárs, román-magyar levelező állást cserélne november 1-re. Ajánlatok „Szerény” jelégére a kiadóba kéretnek.

Palesztinai tanítói diplomával rendelkező egyetemi hallgató héber és angol nyelvek tanítását vállalja. Str. Gojcu 5. Tel. 19-22.

Mezővárosi üzletemhez társat keresek 150—200 ezer lejjel; a tőke üzletnagysághoz és valamint textiláru kibővítésére szükséges. Üzletemben cipő, kalap, divatáru cikkek találhatók. Benőtülés lehetséges, ki fenti összeggel rendelkezik. „Mezőváros” jelégére a kiadóba.

Kifutó fiút vagy leányt felveszünk. Rudolf Mossel, C. Marechal Foch 4. emelet.

Délamerikába utazóknak spanyol órát adok. Blum, „Cultura” Memorandumai 4.

Ismeret és zenei kör hiánya miatt ezután keresek muzikális, komoly, házias leányt részére hasonló, intelligens, abszolút korrekt zeneértő férjet. Leánycimnak szép, önálló keresete és hozománya van. Levelet „Házassági akarok” jelégére a kiadóba.

Perfekt szakácsnő kőser háztartáshoz ajánlkozok. Cím: Timisoara II. Str. Titu Maloiescu 25. Német.

Férjhez adám 19 éves lugomat hozományával, egzisztenciával rendelkező és minden információ kibővíző izr. fiatalemberhez. Leveleket „Jónévi család” jelégére a kiadóba kérek. Csak teljes című leveleket veszek figyelembe.

Fűszer-csemegés üzlet Clujon, jó helyen, modern berendezéssel családi okok miatt eladó. Cím a kiadóban.

Röntgen-, elektroterápiás gépek mellett és laboratóriumi asszisztensnő intézetben vagy magánrendelőben elhelyezést keres. Cím a kiadóban.

Központi különbejárattal szépen bútorozott szoba ellátással, fürdőszobahasználattal, kiadó. Cím a kiadóban.

Kiadó november elsejére modera 3 szobás lakás. Calea Regele Carol 41. II. emelet.

Önállóan, tökéletesen dolgozó fogtechnikus keres fogorvos. „Laboratóriumi felszereléssel rendelkezők előnyben” jelégére a kiadóba.

Pincemester, aki házközpontokhoz is ér, szerény igényekkel azonnala állást keres. Kohn Jacob pentru Reichmann Elstriya, Barbu Lautaru 8.

Kisvárosban élő fiatal leány levelezne komoly, intelligens fiúval szórakozásból. „Idealista”.

Alkalmazást nyert azonnala abszolút megbízható, energikus, fémipari iskola elvégzett, végzett fiatalember, vagy megfelelő intelligenciával bíró, matricá-munkában írtas precíz szervezőmunkát. Ajánlatokat közzétesz, addigi működéséről igény megjelölésével cca. posta 79 Brasov.

1) Gyermekei kora kémos szoktatni. S betegséggel „piszkos kéz” den étkezéskor iskolából jönné lett elhagyása mossa meg meke kezét!

SZOKTÁRENDEL

A rendszeres desére. Szoktárendel. Ha holnapig, m jeleatkezik, h Az Artin en hogy göröcsök

a gy A Dr.

SZEMLE

Vasárnap sikeri matiné táncok

AP

Arta: S

Megamit t a helyz nak a tok a sem tis elkötele behelye tartozik ban, ar lovagi Mor csa gy Kis A színház hallgat tón, ah kisebb kiismer előtt fá ta kivá tentől, Ott nyugalk Dé ról. Né rón, ny Sonnen Előadta jellemé hogy n Megtuc szárad zal az Al szász ó egész mányo ber vo

MI HIGIENIKUS?

1) Gyermekekét gyakori kézmosáshoz szoktatni. Számos betegség forrása a „piszkos kéz”. Minden étkezés előtt, iskolából haza, lefekvés előtt elhagyása után mossa meg gyermeke kezét!

2) Gyermekekét a helyes fogápoláshoz szoktatni. Reggel, étkezések után tisztítsa meg a gyermek fogait. Ha a gyermeknek fáj a foga, vigye idejében fogorvoshoz.

SZOKTASSA GYERMEKÉT RENDES SZÉKLETHEZ

A rendszeres széklet kihát a gyermek fejlődésére. Szoktassa gyermekét, hogy ellenőrizze székletét. Ha ma nem volt széklété, ne várjon holnapig, míg fejfájás, émelygés, hányinger jelenkezik, hanem adjon neki Artin dragéet. Az Artin enyhén, de biztosan hat, anélkül, hogy görcsöket, vagy egyéb kellemetlen mellékhatást okozna.

Artin

a gyermek hashajtója

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Hamupipőke. (A nagy-sikerű mesejáték előadása nagyon olcsó matiné helyárrakkal, új énekekkel és táncokkal.)

Vasárnap d. u. 6: Liliomfi.

este 9: Liliomfi. (Rendes bérlet 1. szám. Irodalmi bérlet 1. szám.)

Hétfő este fél 9: Kék róka. (Herczeg Ferenc világhírű vígjátéka, a „világirodalom nagy vígjátékai” ciklus második darabja. Erényi Böske, Fényes Alice, Nagy István, Mészáros Béla, Lantos Béla fellépésével. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet 2. szám.)

Kedd fél 9: Kék róka. (Rendes bérlet 2. sz. Irodalmi bérlet 2. szám.)

Szerda fél 9: Kék róka.

Csütörtök fél 9: Kék róka.

Péntek fél 9: Nem leszek hálátlan. (Szilágyi László és Márkus Alfréd több mint 100 előadást megért nagyszerű zenés vígjátéka. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Manó, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Gróf László, Filöp Sándor, stb., stb. Vezényel: Schreiber Alajos. A teljesen új díszletet Rajnai Sándor tervezte. Premierbérlet 3. szám.)

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Cámpina urnéje. Fellmann „Madame will nicht heiraten” című regény filmváltozata, melynek felvételei Cámpinában készültek. Főszerepekben: Dorothe Wleick és Gustav Fröhlich.

A MUNKAS MOZGO MŰSORAI:

Má 3, 6 és 9 órákor szenzációs dupla műsor: I. A tengeri titánok. Izgalmas halászdramája. Fősz.: Lionel Barrymore, Spencer Tracy. II. A fehér vadász. Dzsungel filmklászer. III. Journal.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Négy film egyszerre egy olcsó helyért: I. Hálós veszedelm. Dick Forran legutolsó és legcsodálatosabb énekes csodafilmje, a legizgalmasabb vadnyugati film. II. Páros, Mélyen megható dráma Harry Baurral. III-IV. Híradó és Micky Maus.

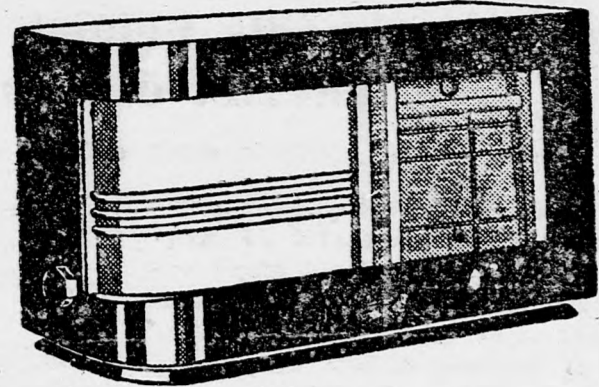
Jön: Sherlock Holmes és a Zöld dominó.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

A VIII-ik világszoda. Minden idők leghatalmasabb filmalkotása. Deanna Durbin és Stokowski (Garbo férje) „100 férfi és egy kislány”. Zene: Verdi, Liszt, Mozart, Wagner. Számozott jegyelvétel délelőtt 11 órától. Telefon 37-05. Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

A hang és teljesítőképeség

A rádiószakma legutolsó újdonsága: MEDIATOR rádiókészülék. A MEDIATOR rádiókészülék megépítése utólréhetetlen, elegáns kivitele, elsőrangú zenei és technikai kvalitásai miatt minden rádióhallgató előnyben részesíti.

Kapható: minden jobb rádióüzletben.

MEDIATOR

VEZÉRKÉPVISELET:

LUMOPHON-RADIO — BUCUREȘTI, CAL. VICTORIEI, 86

Kapható: Cluj: „ELECTRICA”, Piața Unirii Nr. 28. F. TANA. Calea Victoriei Nr. 2. „REX”, Strada Memorandului. NIC. IANOVITZ, Cal. Regele Ferdinand Nr. 24.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Rácsnélküli börtön (Prison sans barreaux). A francia filmek koronája, mely aranykupát nyert a nemzetközi filmversenyen. Főszerepekben: Corinne Luchaire, Annie Ducaux, Roger Duchesne.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier! A denevér. Strauss örökbecsű operettje káprázatos kiállításal és nagy-szerű szereposztással. Főszereplők: Lidia Baarova, Fridl Czepa, Hans Söhnker, Hans Moser és Georg Alexander.

Végkiárusításunk utolsó napjain

minden elfogadható áron kiárusítunk még raktáron levő: szervizeinket, kristályainkat, kobáld dísz tárgyait, nippjeinket, szőnyegeinket, képeinket stb.

„PAX” Cluj, Cal. Marechal Foch

No. 3.

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

Írta: SZABÓ IMRE

(15)

Megállapítás volt és parancsként hangzott, amit tűzön-vízen teljesíteni kell. Nem volt könnyű a helyzetem. Ha meglátnak és besugják Léb Grosznak a bűnömöt, huszonnégy óráig sem maradhatok a jesiván. De azonfelül a lelkiismeretemmel sem tisztáztam ezt a dolgot. Szabad-e a Talmud elkötelezettjének, mert más véleményen van, szembehelyezkednie ama közület tilalmával, amelyhez tartozik? Fogas kérdés ebben a különös szituációban, amikor az embert nem ösztökéli más, csak a lovagi szolgálat.

Mondanom sem kell, hogy Flóra csábos parancsa győzött.

Kis ravaszággal bejutottam a színházba.

A kellékes leeresztett a zenekar mélységébe a színházi munkások közé, ahol két felvonást végighallgattam, a harmadik elején pedig, a hátsó ajtón, ahol jöttem, észrevétlenül el is illantam. Legkisebb nyomát sem fedeztem fel magamban a lelkiismeretfurdalásnak, amitől a tett elkövetése előtt fáztam és először életemben éreztem a tanaita kívánságának igazát: „Bár csak úgy félnétek istentől, mint ahogy rettegtek az emberektől!”

Otthon végiggondoltam, mi okozhatta vajjon nyugalmam lelkiállapotomat?

Délelőtt Cohen urral diskuráltunk a témáról. Neki magasabb szempontjai voltak a dologról, nyilván magasabbak, mint magának a művész Sonnenthalnak. Ismertette Lessinget és korát. Előadta a költő külső körülményeit, a lelkiületét, a jellemét és egészen új világot tárt föl előttem, hogy megismerjem a művészet lényegét és céljait. Megtudtam tőle, hogy Lessing a tizennyolcadik század polgárságának felszabadítását hirdette, azaz az eszközzel, ami hozzá közel állott, a színházzal. Alapjában véve vallásos természet volt, egy szász papnak a fia. Apja teológusnak szánta, de ő egészen fiatalon hátat fordított az isteni tudományoknak s már husz éves korában színházi ember volt: mint ilyen nyakig eladósodva. Leipzigból

el kellett menekülnie a hitelezők elől, aztán husz éven át Németországnak ez az első nagy írója a muzsafiak kóbor életutját járta. Nem tudott megélni irodalmi munkásságából és kénytelen volt könyvtárosnak leszegődni a braunschweigi hercegezh Wolfenbüttel városába, ahol utolsó tiz esztendőjét egy reakciós és szeszélyes fejedelem közelében töltötte el.

A hét éves háboru idején a poroszok és szászok élesen szemben állottak egymással, de Lessing nem volt valami gőgös szász patrióta, ehelyett fenn hirdette, hogy ilyen szánalmas viszályban egyetlen emelkedett szempont, ha az ember világpolgárnak vallja magát. Emilia Galotti című tragédiáját az olasz viszonyok közé helyezte, hogy annál szabadabban mutassa ki a poroszok és az apró német fejedelmek elnyomó tirannizmusát. A haladó és kristályos karakterű Lessing a szellemi felszabadulásért küzdött Böles Nánán című darabjában, ahol világosan mutatta ki a zsidók elnyomatásának fonákságait. Nem dicséri a darabban a zsidókat és nem ócsárolja a keresztényiséget. Csak a türelmetlenség ellen tör lándzsát. Hirdeti, hogy a vallás minden ember magánügye, ebbe senki bele nem szólhat és emiatt senkit nem szabad életpályáján zaklatni. A zsidó Nánán fejze ki ezt a gondolatot és akaratot a darabban. Amelyben igen sok a kvalitás, mégis a nagy sikereket főleg tendenciája miatt éri el napjainkban.

— Mi otthon — mondotta befejezésül Cohen ur, hogy ezzel is nyomatékot adjon magyarázatának — eljárunk a színházba. Én magam most is elmennék, de mert a „cibur”, a mi közösségünk tilalmának találja, természetesen itthon maradok. Egyebekben is hozzáigazodom az itteni szokásokhoz. Hollandiában kalap nélkül étkezünk és csak az áldóimánál fődjük be kezünkkel a fejünket. Itt bizonyára jámbor félreértés diktálja, hogy a törvényt őrzők örökké fődött tarkóval járjanak. Tilos a „kalut ros”, ami szerintünk könnyelmű, nem pedig könnyű fejet jelent. Valaki járhat a fejebubján bársonyból, szőrméből való főveggel, vagy esákkóval, de mi haszna, ha nincs, ami „odabent” védje?

(Nehezen vártam a déli órákat, hogy a lépcsőházban Flórával találkozhatassak. Már otthon volt,

amikor jöttem. Egyedül mentem föl és erősen készülődtem, hogy véleményem mondjak a lányoknak Sonnenthal lovag Nánánjáról, amelyet viharosan megtapsoltak. Meg akartam mondani, hogy én ilyen öblös, tógás, kimértan deklamáló zsidón, ha még olyan bölcsességek is ömlenek belőle, csak nevetni tudtam magamban.

Nem mondhattam meg ezeket az asztalnál. Hogyan is árulhattam volna el a család nyilvánossága előtt, hogy a jesiva egyik tagja színházban volt. Azonban a familia Sonnenthal sok minden vonatkozásban megtárgyalta, főképp, vajjon lobog-e még benne akár egy szikrája a zsidó lényeknek.

Játékát nem lehetett bírálgatni. Azt el kellett fogadni, mint valami isteni megnyilatkozást.

Kann mama a művész fiatal éveiről beszélt, amikor Herr Ritter von Sonnenthal — a pozsonyi jó házakban a távollevőket is teljes címükkel emlegették, — a pozsonyi német színház elegáns, de éhező tagja volt és nem egyszer betért a zsidó népkonyhára, hol böchernek maszkirozva, hol átutazó szegénynek.

Léb Grosz, aki inspekciókat szokott tartani ezeken a helyeken, egy alkalommal le akarta lépelni és kérte az iratait.

— Majd ha végig ettem a menüt — önérzeteskedett a színész.

Léb Grosz várt. Sonnenthal ur nyugodt táplálkozása után összetette két kezét, hajlongva elmondotta az asztali imát, egész részeket „áthüperolva”. Grosz urnak már nem volt ideje a leleplezésre. Ezt maga Sonnenthal csinálta meg azzal, hogy letépte álpajeszát és elénekelt egy purimi dalt, amire a koldusok tapsolni kezdtek és táncra perdültek.

Kann ur, aki jókötésű, jó humoru, sovány ember volt, kiegészítette feleségének Sonnenthal-anekdótáit. Nem purimi dalt énekelt, hanem a pünkösdi „Kóruc méchojmer” kezdetű pijutot a pénz hiába- valóságáról. Igazi snorer-dal, a koldusoknak elég okuk volt táncolni reá.

Aztán a színész gyermekkoráról beszélt, amikor még Sulzer Salamon bécsi főkántor és híres komponista kórusában kicsiny „mösorer” volt. Erdemesnek tartotta, hogy előbb Sulzerről mondjon néhány jellemző és érdekes dolgot.

(Folytatjuk)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Németország mégis beleegyezett a négyhatalmi értekezlet összehívásába?

(Ötödik oldali cikkünk folytatása)

Amit a román közvélemény jelen pillanatban elvár Franciaországtól és Angliától az, hogy haladéktalanul elejét vegyék minden olyan tui pályának, akik Európát új békeszerződések kibocsátásával szeretnék átépíteni.

A délkelet-európai népek szemében a legbiztosabb mód arra, hogy háború legyen, éppen az érvényben lévő szerződési rendszer megbontása lenne.

Uj csehszlovák alkotmány készült Prágából jelentik, hogy rövidesen várják az új csehszlovák alkotmány kidolgozását az új választási szabályzattal együtt. Az új Csehszlovákia föderációs állam lesz.

Incidensek a szudetaterületeken

A Havas prágai jelentése szerint a csehszlovák lapok két nap óta állandóan olyan híreket közölnek, amelyek szerint az átengedett szudetaterületeken több-karésbé súlyos incidensek fordulnak elő. Főleg a semleges sávban, a német és csehszlovák csapatokat elválasztó területen sorozatos fegyveres támadásokat intéznek az ideiglenesen helyükön maradt cseh tisztviselők ellen és általában üldözik a csehek. Mindezt a volt szudeta-milícia tagjai követik el, amíg a megszálló német csapatok tisztjei a legnagyobb korrektségnek és emberségségnek adták tanújelét.

A menekültek ügye

Londonból jelentik, hogy Halifax külügyminiszter tegnap fogadta a népszövetségi angol bizottság tagjait, akik a szudetaterületek menekültjeinek ügyét terjesztették elő. Bizonyos összegek kiutalását kérték, hogy a menekülteknek két-három lakást és ételmezt biztosítsanak. Halifax lord kijelentette, hogy a brit kormány tudatában van a probléma sürgős voltának és tárgyalásokat folytat a dominiumokkal a menekültek elhelyezése érdekében.

Eden cardiffi beszédében nagy társadalmi változásokat jósolt be

Londonból jelentik, hogy Eden tegnap Cardiffban beszélt és az egész nemzet közös erőfeszítéseinek szükségességét hangsúlyozta. A volt külügyminiszter arra kérte az angol népet, hogyha a háború el is hárult,

ne térjen vissza a gondtalanság és könnyelműség élethez még hosszú időre. Olyan időszerűsége lépünk, amelyben

Elvárjuk üteme gyökeresen megváltozott s amelyben változások lehetnek szükségessé válnak társadalmi és gazdasági rétegződésükben.

amikre más államokban is szükség volt. Valóban, lehetetlen valakinek is kétségbevonni, milyen erély és lelkesedés futi a tekintély-rendszereket. Ha a demokráciák saját módszereik által nem nyújthatják bizonyítékát a lelkesedésnek, az egyetemes elhatározásnak és áldozatkészségnek, vajjon lehet-e reményük arra, hogy fenntartsák magukat a jelenlegi világban, amely keztyüt dob nekik? Eden végül megállapította, hogy a hadfelszerelési ipar, ellentétben a totális államokkal bé-

miatt következtek be az Egyesült Államok politikájában. Az újságíró hangsúlyozza, hogy

Ha Chamberlain tovább is megmarad békéltető politikájára mellett és újabb engedelményeket ad a diktátoroknak, úgy az Egyesült Államok kizárják magukat az európai politikából.

Legalább is addig, amíg nem tisztázódik ennek a politikának a következménye. Ha Chamberlain politikája meghozná a kívánt békés kibontakozást úgy az Egyesült Államok hajlandók a leszerelésről tárgyalni.

Ha azonban Chamberlain politikája csak kioldja a fegyveres összecsapást és a jövő hónap folyamán újabb viszály tör ki a német gyarmati követelések miatt, úgy az Egyesült Államok kétségkívül nem a passzív szemlélő szerepét fogja játszani.

Ma és a következő napokon a ROYAL slágermozgóban nagy sikerrel fut az utolsó évek legnagyobb szenzációja! DEANNA DURBIN és LEOPOD STOKOWSKI (Garbo férje)

„100 férfi és egy kislány“

című filmben. Biztosítsa idejében helyét. Telefon 37-05.

Jön! Az ERŐDITMÉNY (Bloccada). Izgalmas filmretek a mai Spanyolországból.

keidőknek megfelelő alapon mozog úgy Franciaországban, mint Angliában.

Hitler rövidesen emlékiratot küld Londonba a gyarmati követelések ügyében

Parizsból jelentik, hogy a l'Oeuvre szenzációs híradást közöl Németország gyarmati politikájával kapcsolatban. E szerint Németország rövidesen emlékiratot küld Londonba a gyarmatokra vonatkozóan és arra fogja kérni az angol kormányt, hogy a lehető legrövidebb időn belül adjon választ. Hitler kancellár, e tekintetben több megbeszélést folytatott Epp tábornokkal, von Ribbentrop külügyminiszterrel és több volt német gyarmati kormányzóval. Hosszas habozás után Hitler elkészítette emlékiratát, amelyben kéri a verszállási szerződésben elvett összes volt német gyarmatok visszavadását.

Amerika élesen szembefordul Chamberlain békepolitikájával

Washingtonból jelentik, hogy „A külpolitikai bulletin“ cikket közöl William Stone-nak, a híres újságírónak tollából, aki „Müncheni tanulság“ címmel rámutat azokra a változásokra, amelyek München

Valóban a nyugati féltekén a mi biztonságunk a Brit Birodalom módszerének erősségétől függ. Mindaddig, amíg Anglia uralja a tengereket, egyetlen szárazföldi hatalom sem vesélyeztetheti érdekeinket ebben a zónában. Ha azonban ez a helyzet megváltozik, úgy Washingtonnak intézkednie kell, hogy szárazföldi és tengeri haderővel védje meg a nyugati féltekén lévő érdekeit.

Németország mégis beleegyezett a négyhatalmi értekezlet összehívásába?

PARIZS, október 15. A francia lapok általában úgy tudják, hogy Németország ellene volt a négyhatalmi értekezlet összehívásának, majd a Mussolinivel folytatott telefonbeszélgetés után beleegyezett abba, hogy a négy ország külügyminiszterei tárgyaljanak a cseh szlovák-magyar viszály ügyében. Mussolininek az a kívánsága, hogy az értekezletet Velenében, vagy Brioniban tartassák meg. A Matin úgy értesül, hogy a prágai kormány rövid időn belül új ajánlatot fog tenni a magyar kormányának.

A Daily Mail szerint Hitler megmutatta Darányi volt miniszterelnöknek és Csehek-szky csehszlovák külügyminiszternek azt a térképet, amely Magyarország új határait ábrázolja.

Papana kapitány elindult a Newyork-bucuresti repülőutra

Newyork, október 15. Alex Papana kapitány ma délben két órakor Floid Bennet-től elindult repülőgépen newyork-bucuresti utjára, amelyet Dél-Amerikán át készült megtenni. Az ut első etapja Miami. Papana kijelentette az újságírók előtt, hogy egy hét alatt készült megtenni a newyork-bucuresti utat. Natal és Dakar között fog áthaladni az óceán fölött. Papana kapitány Max. Constant kaliforniai pilóta kíséretében teszi meg az utat.

Gyűzőkben még, hogy

uj bundákban,

alakításokban és gallérosokban még mindig a

BIXENSPANNER

szőrmeszalonn vezet. CLUJ, Calca Regale Ferdinand 3. Utvarban.

AMERIKA RÖVIDESEN KÖZLI ANGLIAVAL ALLASPONTJÁT A PALESTINAI KÉRDÉSBEN

Haifában halálraítétek négy arab terrorista

Newyork, október 15. A Newyork Times tudni véli, hogy az Egyesült Államok kormány rövidesen ismertetni fogja álláspontját az angol kormánnyal a palesztinai kérdésben.

Haifa, október 15. A Vasma óceánjáró fedélzetén két angol batalionnal Egyiptomból jövet megérkezett a haifai kikötőbe.

Constanta, október 15. A palesztinai helyzetre vonatkozó hírek ellenére az oda-irányuló utasforgalom egyre emelkedik és a hajók zsúfoltnak futnak ki a kikötőből. Egyébként a palesztinai zsidó sajtó rámutat arra, hogy Constanta első helyen áll az európai kikötők között a Palesztinára felé irányuló forgalmat illetően.

Haifa, október 15. (Rador.) A katonai törvényszék halálraítélt négy arabot, akik résztvettek a tibériási mészárlásokban.

Gyomorsavas szellemi munkásoknál, eldugult neurastheniás egyéneknél és aranyeres betegeskedő embereknel reggelenként felkeléskor egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűviznek rendszerint igen jótékony hatása van. Kérdezze meg orvosát.

Mérnöki kamarai bejegyzésre vonatkozó miniszteri utasítás és mérnöki törvény magyarul Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandumul 24. 50, vidékre 60 lei.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. E. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 18-60.

MUN DE IMPRIMAT

A HERMES

főelárusító

már kilenczoldik alkalommal fizeti a nagy 6 millió nyereményt és az alábbi jelentős nagy nyereményeket:

6 millió

37503 S. I.

1 millió	312261
400.000	18700 S. II.
400.000	18700 S. III.
200.000	48268 S. I.
200.000	35836 S. II.
200.000	66551 S. I.
200.000	66551 S. III.

és számtalan kisebb nyereményt is. Sieszen az új tervezeti járáshoz szerencsésjét a

„Hermes“

colecturánál biztosítani. Cluj, P. Unirii 1.

1938 október 15-én

COLECTURĂ OFICIALĂ

nál kihelyezett nyeremények, mely egyike a legkorrektebb és legszerencsésebb intézményeknek

Lei 6 millió

No. 37.503

Lei 1 millió	No. 9.040
Lei 1 millió	No. 153.183
Lei 1 millió	No. 134.226
Lei 400.000	No. 3.171
Lei 400.000	No. 58.214
Lei 200.000	No. 18.809
Lei 200.000	No. 21.781
Lei 200.000	No. 32.825
Lei 200.000	No. 35.836
Lei 200.000	No. 40.805

Lei 100.000 nyertek a következő számú sorsjegyek: 26.424, 37.311, 37.375, 37.580, 34.463, 39.493, 41.761, 42.046, 61.249, 64.708, 62.091, 64.349, 195.142, 119.174, 227.522, ugyszintén megszámlálhatatlan 70.000, 20.000, 10.000 stb. nyeremények.

Játsszanak bizalommal a

Colectura Oficială-nál

CLUJ, Str. Regina Maria No. 46.